

BUTLLETÍ OFICIAL DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

VIII legislatura

Novè període

Número 806

Dilluns, 4 d'octubre de 2010

S U M A R I

4. INFORMACIÓ

4.40. Acords, resolucions i comunicacions dels òrgans del Parlament

Informe, conclusions i recomanacions de la Comissió d'Estudi de la Situació de les Persones amb Discapacitats
Tram. 260-00001/08
Coneixement

p. 3

4. INFORMACIÓ

4.40. ACORDS, RESOLUCIONS I COMUNICACIONS DELS ÒRGANS DEL PARLAMENT

Informe, conclusions i recomanacions de la Comissió d'Estudi de la Situació de les Persones amb Discapacitats

Tram. 260-00001/08

Coneixement

Reg. 74545 / Mesa del Parlament: 30.09.2010

A LA MESA DEL PARLAMENT

La Comissió d'Estudi de la Situació de les Persones amb Discapacitats, integrada pels diputats Irene Rigau i Oliver, del Grup Parlamentari de Convergència i Unió, presidenta; Dolors López Ortega, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, vicepresidenta; Carmen de Rivera i Pla, del Grup Mixt, secretària; Josep Lluís Cleries i Gonzàlez, Xavier Dilmé i Vert, Josep Grau i Seris, M. Assumpció Laïlla i Jou, Agustí López i Pla, Joan Morell i Comas i Joan Miquel Nadal i Malé, del Grup Parlamentari de Convergència i Unió; Rosa Maria Ferrer Valls, Alexandre Martínez Medina, Dídac Pestaña Rodríguez, Consol Prados Martínez i Núria Segú Ferré, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi; Pere Bosch Cuenca, Maria Àngels Cabasés Piqué, Miquel Carrillo Giral i Marta Cid i Pañella, del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya; Rafael López i Rueda i M. Belén Pajares i Ribas, del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya; Laura Massana Mas i Lluís Postigo i Garcia, del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, assistida jurídicament per la lletrada Anna Casas i Gregorio i el lletrat Antoni Bayona i Rocamora, i administrativament pel gestor Àngel Zardoya i Regidor, ha aprovat aquest informe el 28 de setembre de 2010:

INFORME, CONCLUSIONS I RECOMANACIONS DE LA COMISSIÓ D'ESTUDI DE LA SITUACIÓ DE LES PERSONES AMB DISCAPACITATS

Sumari

1. Antecedents
  - a) Creació de la Comissió
  - b) Constitució de la Comissió
  - c) Sessions tingudes per la Comissió
2. Objecte de la Comissió
  - a) Antecedents parlamentaris
  - b) Objecte

3. Pla de treball de la Comissió

- a) Objectiu
- b) Radiografia del sector
- c) Metodologia per a la participació i aportacions d'experts i entitats vinculats a l'àmbit de les persones amb discapacitat, i departaments de la Generalitat
- d) Desenvolupament del pla de treball
- e) Anàlisi jurídica de la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitats en matèria d'habitatge i ocupació
- f) Actuacions complementàries de la Comissió

4. Conclusions

5. Recomanacions

6. Annex

I. ANTECEDENTS

a) Creació de la Comissió

La Comissió d'Estudi de la Situació de les Persones amb Discapacitats va ésser creada pel Ple del Parlament, d'acord amb els articles 54.1 i 57.1 del Reglament, en la sessió del dia 1 de desembre de 2006. La creació de la Comissió forma part de la Resolució 2/VIII del Parlament de Catalunya, de creació de comissions parlamentàries, per mitjà de la qual es van crear diverses comissions parlamentàries a proposta de tots els grups parlamentaris.

b) Constitució de la Comissió

La sessió constitutiva de la Comissió d'Estudi de la Situació de les Persones amb Discapacitats va tenir lloc el dia 1 de desembre de 2006. La sessió va ésser presidida pel president del Parlament i, en el mateix acte, es va designar la diputada Irene Rigau i Oliver presidenta de la Comissió, i els diputats José Domingo Domingo i Joan Ferrán i Serafini, vicepresident i secretari, respectivament.

La Comissió està formada pels diputats Josep Lluís Cleries i Gonzàlez, Xavier Dilmé i Vert, Josep Grau i Seris, M. Assumpció Laïlla i Jou, Agustí López i Pla, Joan Morell i Comas i Joan Miquel Nadal i Malé, del Grup Parlamentari de Convergència i Unió; Rosa Maria Ferrer Valls, Carme Figueras i Siñol, Alexandre Martínez Medina, Consol Prados Martínez i Núria Segú Ferré, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi; Jordi Ausàs i Coll, Pere Bosch Cuenca, Marta Cid i Pañella i Anna Simó i Castelló, del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya; Juan Bertomeu i Bertomeu i M. Dolors Montserrat i Culleré, del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya; Laura Massana Mas i Lluís Postigo i Garcia, del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, i Antonio Robles Almeida, del Grup Mixt.

Els grups parlamentaris van designar portaveus de la Comissió els diputats M. Assumpció Laïlla i Jou, del Grup Parlamentari de Convergència i Unió; Alexandre Martínez Medina, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi; Marta Cid i Pañella, del Grup

Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya; M. Dolors Montserrat i Culleré, del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya; Laura Massana i Mas, del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, i José Domingo Domingo, del Grup Mixt.

c) Sessions tingudes per la Comissió

La Comissió d'Estudi de la Situació de les Persones amb Discapacitats s'ha reunit en sessió, una vegada constituïda, en les dates següents: 12 d'abril de 2007, 31 de gener de 2008, 27 de març de 2008, 24 d'abril de 2008, 12 de juny de 2008, 19 de febrer de 2009, 10 de juny de 2009, 26 de novembre de 2009, 18 de març de 2010, 8 d'abril de 2010, 22 de juny de 2010 i 28 de setembre de 2010.

La Mesa i els portaveus de la Comissió s'han reunit també en les dates següents: 8 de febrer de 2007, 8 de març de 2007, 12 d'abril de 2007, 28 de juny de 2007, 3 de juliol de 2007, 28 de novembre de 2007, 6 de febrer de 2008, 12 de març de 2008, 17 d'abril de 2008, 17 de desembre de 2008, 21 de maig de 2009 i 29 d'octubre de 2009.

– Grup de treball de la Comissió

En la sessió de la Comissió tinguda el dia 22 de juny de 2010 es va acordar de crear un grup de treball, d'acord amb el que estableix l'article 47 del Reglament, per a preparar l'informe i les conclusions que ha d'aprovar la Comissió. Aquest grup de treball està format pels diputats membres de la Comissió següents: M. Assumpció Laïlla i Jou, del Grup Parlamentari de Convergència i Unió; Alexandre Martínez Medina, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi; Marta Cid i Pañella i Miquel Carrillo Giralt, suplent, del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya; M. Belén Pajares i Ribas, del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya; Laura Massana Mas, del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, i Carmen de Rivera i Pla, del Grup Mixt.

El grup de treball s'ha reunit en les dates següents: 1 de juliol de 2010, 6 de juliol de 2010, 20 de juliol de 2010, 14 de setembre de 2010 i 28 de setembre de 2010.

2. OBJECTE DE LA COMISSIÓ

La Comissió ha estat creada amb l'objectiu d'elaborar un informe i unes conclusions amb relació a la situació de les persones amb discapacitat.

a) Antecedents parlamentaris

– Reglament del Parlament de Catalunya: regulació

«Article 39. Classes de comissions

[...]

»4. Són comissions específiques, a més de les regulades per aquest reglament o creades per les lleis, les d'estudi, les d'investigació i les de seguiment creades pel Ple.

»5. Les comissions específiques poden tenir una funció concreta o bé la comesa de relacionar-se amb determinades institucions o entitats públiques.»

«Article 54. Creació de les comissions específiques

»1. El Ple del Parlament, a proposta de la Mesa o a iniciativa de dos grups parlamentaris o de la cinquena part dels membres del Parlament, pot acordar la constitució de comissions específiques, conformement a l'article 39.4 i 5.»

«Article 57. Comissions d'estudi

»1. Les comissions d'estudi tenen per objecte l'anàlisi de qualsevol assumpte que afecti la societat catalana i s'han de crear d'acord amb el procediment establert per l'article 54.1.

»2. Si l'acord de creació determina la incorporació d'especialistes en la matèria objecte d'estudi, el nombre d'aquests no pot ésser superior al nombre de diputats membres de la comissió.

»3. Les comissions d'estudi han d'elaborar un informe i unes conclusions, que s'han de publicar en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* (BOPC) i s'han de lliurar a la Mesa del Parlament, la qual, un cop escoltada la Junta de Portaveus, ha de decidir si en pren nota o si cal donar-los una tramitació específica.»

– Resolució 2/VIII del Parlament de Catalunya, de creació de comissions (tram. 252-00001/08), acordada en la sessió núm. 3 del Ple del Parlament de l'1 de desembre de 2006, en la qual s'inclou la creació de la Comissió d'Estudi de la Situació de les Persones amb Discapacitats (DSPC, sèrie P, núm. 4, 1.12.2006)

»3. El Parlament de Catalunya, d'acord amb els articles 54.1 i 57.1 del Reglament, crea la comissió d'estudi següent:

»Comissió d'Estudi de la Situació de les Persones amb Discapacitats»

– Constitució de la Comissió

Constituïda el dia 1 de desembre de 2006 (DSPC, sèrie C, núm. 21, 1.12.2006).

Substitució del vicepresident duta a terme i aprovada en la sessió de la Comissió del 31 de gener de 2008.

– Composició de la Comissió. Regulació reglamentària

«Article 40. Composició de les comissions

»1. Les comissions estan formades pels membres que designen els grups parlamentaris en el nombre que determina la Mesa del Parlament d'acord amb la Junta de Portaveus.»

«Article 41. Membres de les meses

»1. Les comissions han de tenir una mesa composta d'un president o presidenta, d'un vicepresident o vicepresidenta i d'un secretari o secretària, la qual té les funcions conferides per aquest reglament a la Mesa i al president o presidenta del Parlament, amb les excepcions que regula.

»2. Les presidències de les comissions han d'ésser distribuïdes proporcionalment per la Mesa del Parlament, d'acord amb la Junta de Portaveus, entre els grups parlamentaris en funció del nombre de llurs diputats. Els presidents proposats pels grups han d'ésser ratificats per la comissió respectiva. Pel que fa a la resta de membres de les meses de les comissions, l'elecció s'ha de fer d'acord amb les normes establertes per a l'elecció de la Mesa del Parlament, adaptades, però, al diferent nombre de llocs a proveir. Una vegada elegides les meses de les comissions, la composició ha d'ésser comunicada al Ple del Parlament.»

b) Objecte

Atesa la naturalesa parlamentària de la Comissió, aquest estudi s'ha centrat essencialment en l'anàlisi i la valoració del marc legal aplicable a Catalunya, prenent com a paràmetre principal de referència la Convenció internacional de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitats, aprovada per la Resolució 61/106, de l'Assemblea General, del 13 de desembre de 2006. Aquesta convenció va ésser ratificada per l'Estat en data 23 de novembre de 2007 (BOE núm. 96, del 21 d'abril de 2008), i també el seu Protocol facultatiu d'aplicació (BOE núm. 97, de 22 d'abril de 2008).

Tanmateix, atès que els drets establerts per la Convenció afecten diferents àmbits de naturalesa diversa (accés a la justícia, drets de la personalitat, llibertat i seguretat, integritat personal, família, privacitat, educació, salut, treball i feina, protecció social, participació en la vida política i pública, esbarjo i esport, accessibilitat, habitatge, etc.), la Comissió ha considerat que calia centrar el seu treball només en alguns d'aquests àmbits, per tal de poder-ne fer un estudi acurat i exhaustiu.

En aquest sentit, d'acord amb les previsions inicialment establertes pel pla de treball i una vegada tingudes les sessions informatives i de treball, la Comissió ha considerat pertinent centrar els seus esforços en l'anàlisi i la valoració dels àmbits *laboral* i *d'accés a l'habitatge*, considerant també els aspectes relatius a la *mobilitat personal* que tenen relació directa amb els dos escenaris esmentats.

3. PLA DE TREBALL DE LA COMISSIÓ

En la sessió tinguda el dia 31 de gener de 2008, la Comissió va aprovar, prenent en consideració els antece-

dents parlamentaris i el marc regulador aplicable a la Comissió, el *pla de treball*, en el qual es va determinar l'objectiu inicial de l'informe a elaborar, la programació i la freqüència de les sessions i la participació d'entitats i agents vinculats a l'àmbit de les persones amb discapacitat en el treball de la Comissió:

a) Objectiu

La Comissió considera que en el moment d'elaborar l'informe sobre la situació de les persones amb discapacitat cal tenir en compte el marc legal vigent, especialment el que comporta l'entrada en vigor i l'aplicació de la Llei de l'Estat 39/2006, del 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, i la Llei 12/2007, de l'11 d'octubre, de serveis socials, per tal de poder tenir el màxim de dades possibles en el moment de fer una anàlisi de la situació de les persones amb discapacitat de cara a l'any 2010.

Atès que l'àmbit de les persones amb discapacitat és força ampli, es considera que el treball d'aquesta comissió s'ha d'enfocar prioritàriament en dos temes concrets que siguin comuns a qualsevol persona amb discapacitat. En aquest sentit, la Comissió considera que cal fer una anàlisi a l'entorn del model actual tenint en compte els punts forts i els punts febles, i que també s'han d'analitzar els àmbits laboral i de l'habitatge, sens perjudici que en el decurs dels seus estudis acordi treballar altres temes si ho considera necessari.

Per això, i per tal de donar una visió global i completa de la situació de les persones amb discapacitat, la Comissió acorda que es treballin dues línies concretes: els punts forts i els punts febles del model actual de les persones amb discapacitat, especialment en els àmbits laboral i de l'habitatge.

b) Radiografia del sector

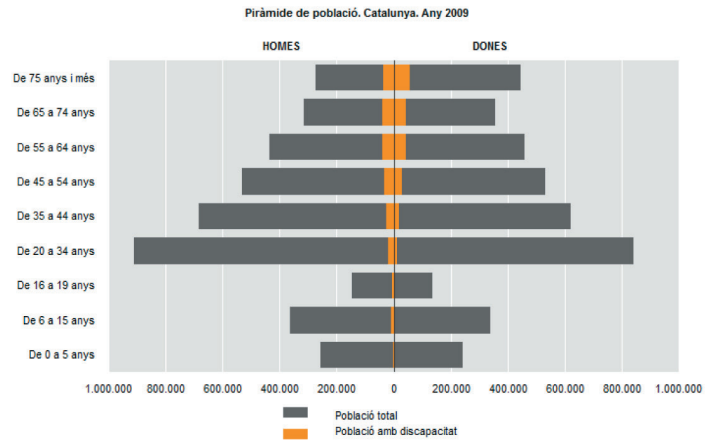
La Comissió acorda recollir les dades més significatives del sector, estudiar-les i incloure en aquest apartat un conjunt de quadres estadístics elaborats per l'Observatori del Treball, creat pel Decret 227/2008, del 18 de novembre de 2008, que, en la seva funció d'obtenir dades, analitzar, elaborar i facilitar informació en l'àmbit territorial i sectorial de Catalunya relacionada amb persones amb discapacitat, ha fet una radiografia del sector força interessant. Les dades són les següents: ¹

1. Font: Discapacitat i ocupació. Observatori del Treball. Generalitat de Catalunya <http://www20.gencat.cat/portal/site/observatorit treball/menuitem.39202212e4b9b7c298740d63b0c0e1a0/?vgnextoid=563aabf387959210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=563aabf387959210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>

Població amb discapacitat i població total per sexe i edat. Catalunya. Any 2009

	Homes	Dones	Total
Població amb discapacitat valorada			
De 0 a 5 anys	1.621	1.121	2.742
De 6 a 15 anys	7.693	4.365	12.058
De 16 a 19 anys	3.477	2.195	5.672
De 20 a 34 anys	19.459	13.438	32.897
De 35 a 44 anys	25.386	19.752	45.138
De 45 a 54 anys	31.100	29.625	60.725
De 55 a 64 anys	39.621	41.808	81.429
De 65 a 74 anys	38.549	41.586	80.135
De 75 anys i més	34.706	58.171	92.877
Total	201.612	212.061	413.673
Total 16-64 anys	119.043	106.818	225.861
Població total			
De 0 a 5 anys	255.978	240.304	496.282
De 6 a 15 anys	354.876	335.187	690.063
De 16 a 19 anys	143.263	133.688	276.951
De 20 a 34 anys	892.680	826.859	1.719.539
De 35 a 44 anys	659.383	602.330	1.261.713
De 45 a 54 anys	500.939	500.681	1.001.620
De 55 a 64 anys	394.243	417.490	811.733
De 65 a 74 anys	274.952	315.880	590.832
De 75 anys i més	237.451	389.236	626.687
Total	3.713.765	3.761.655	7.475.420
Total 16-64 anys	2.590.508	2.481.048	5.071.556

Font: - Estadística de persones amb discapacitat (Departament d'Acció Social i Ciutadania)
- Padró continu (Idescat)

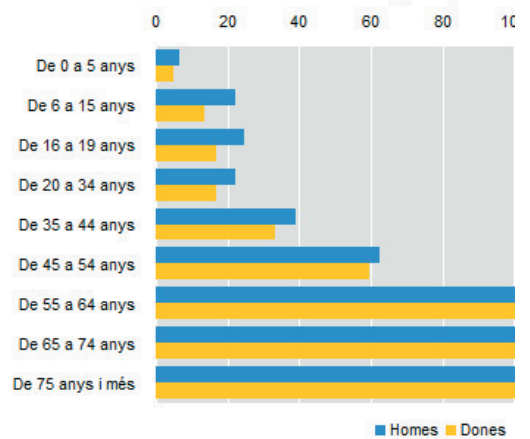

Taxes de discapacitat per sexe i edat. Catalunya. Any 2009

	Homes	Dones	Total
Taxes de discapacitat (per mil habitants)			
De 0 a 5 anys	6,3	4,7	5,5
De 6 a 15 anys	21,7	13,0	17,5
De 16 a 19 anys	24,3	16,4	20,5
De 20 a 34 anys	21,8	16,3	19,1
De 35 a 44 anys	38,5	32,8	35,8
De 45 a 54 anys	62,1	59,2	60,6
De 55 a 64 anys	100,5	100,1	100,3
De 65 a 74 anys	140,2	131,7	135,6
De 75 anys i més	146,2	149,4	148,2
Total	54,3	56,4	55,3
Total 16-64 anys	46,0	43,1	44,5

Font: Departament de Treball a partir de dades de:
- Estadística de persones amb discapacitat (Departament d'Acció Social i Ciutadania)
- Padró continu (Idescat)

Taxes de discapacitat per sexe i edat (p Catalunya. Any 2009

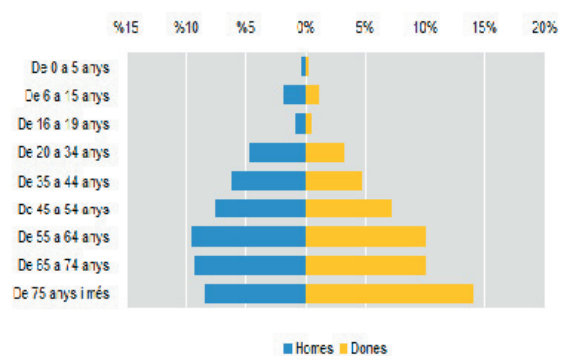

Distribució de la població amb discapacitat per sexe i edat (% sobre el total). Catalunya. Any 2009

	Homes	Dones	Total
Població amb discapacitat valorada			
De 0 a 5 anys	0,4%	0,3%	0,7%
De 6 a 15 anys	1,9%	1,1%	2,9%
De 16 a 19 anys	0,8%	0,5%	1,4%
De 20 a 34 anys	4,7%	3,2%	8,0%
De 35 a 44 anys	6,1%	4,8%	10,9%
De 45 a 54 anys	7,5%	7,9%	14,7%
De 55 a 64 anys	9,6%	10,1%	19,7%
De 65 a 74 anys	9,3%	10,1%	19,4%
De 75 anys i més	8,4%	14,1%	22,5%
Total	43,7%	51,3%	100,0%
Total 16-64 anys	23,3%	25,3%	54,6%

Font: Departament de Treball a partir de dades de:
- Estadística de persones amb discapacitat (Departament d'Acció Social i Ciutadania)

Distribució de la població amb discapacitat per sexe i edat. Catalunya. Any 2009

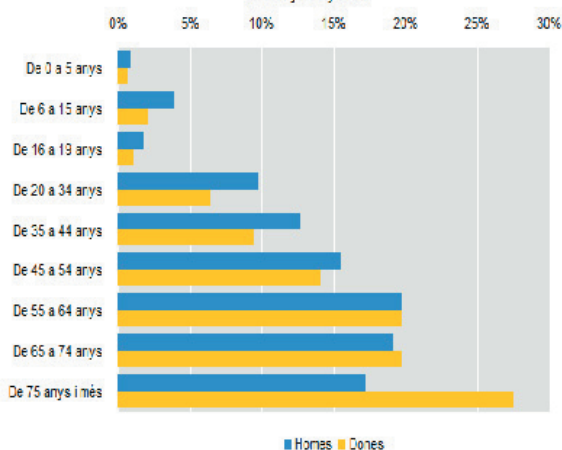
Distribució per edat de la població amb discapacitat (% verticals), Catalunya. Any 2009

	Homes	Dones	Total
Població amb discapacitat valorada			
De 0 a 5 anys	0,8%	0,5%	0,7%
De 6 a 15 anys	3,8%	2,1%	2,9%
De 16 a 19 anys	1,7%	1,0%	1,4%
De 20 a 34 anys	9,7%	6,3%	8,0%
De 35 a 44 anys	12,6%	9,3%	10,9%
De 45 a 54 anys	15,4%	14,0%	14,7%
De 55 a 64 anys	19,7%	19,7%	19,7%
De 65 a 74 anys	19,1%	19,6%	19,4%
De 75 anys i més	17,2%	27,4%	22,5%
Total	100,0%	100,0%	100,0%
Total 16-64 anys	58,0%	50,4%	54,6%

Font: Departament de Treball a partir de dades de:

- Estadística de persones amb discapacitat (Departament d'Acció Social i Ciutadania)

Distribució per edat de la població amb discapacitat. Catalunya. Any 2009

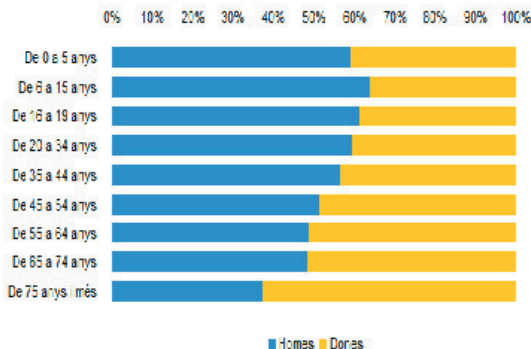
Distribució per sexe de la població amb discapacitat segons l'edat (% horitzontals), Catalunya. Any 2009

	Homes	Dones	Total
Població amb discapacitat valorada			
De 0 a 5 anys	59,1%	40,9%	100,0%
De 6 a 15 anys	63,3%	36,2%	100,0%
De 16 a 19 anys	61,3%	38,7%	100,0%
De 20 a 34 anys	59,2%	40,3%	100,0%
De 35 a 44 anys	56,2%	43,3%	100,0%
De 45 a 54 anys	51,2%	48,3%	100,0%
De 55 a 64 anys	48,7%	51,3%	100,0%
De 65 a 74 anys	48,1%	51,9%	100,0%
De 75 anys i més	37,4%	62,6%	100,0%
Total	48,7%	51,3%	100,0%
Total 16-64 anys	52,7%	47,3%	100,0%

Font: Departament de Treball a partir de dades de:

- Estadística de persones amb discapacitat (Departament d'Acció Social i Ciutadania)

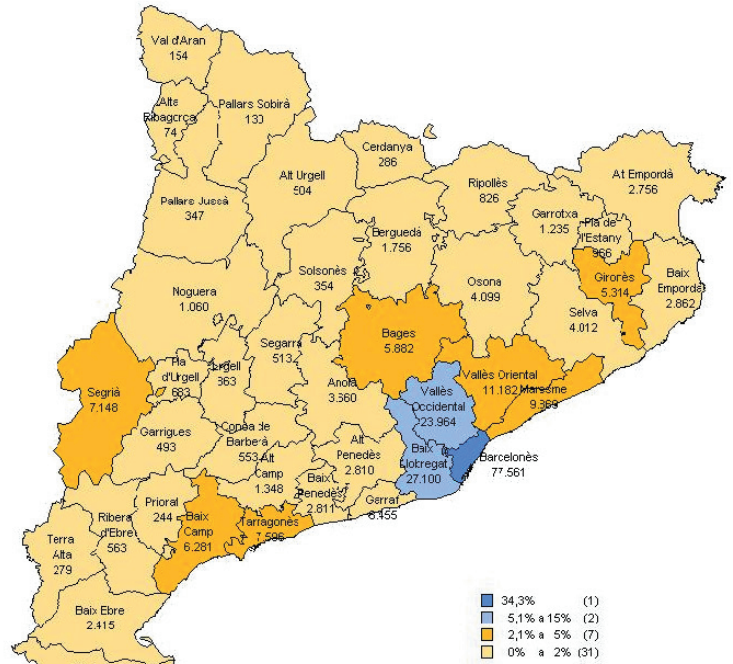
Distribució per sexe de la població amb discapacitat segons l'edat. Catalunya. Any 2009

Distribució comarcal de la població de 16 a 64 anys amb discapacitat. Catalunya. Any 2009

Comarca	Població amb discapacitat 16-64 anys	Distribució %
Població amb discapacitat valorada		
Alt Camp	1.348	0,6%
Alt Empordà	2.756	1,2%
Alt Penedès	2.810	1,2%
Alt Urgell	504	0,2%
Alta Ribagorça	74	0,0%
Ancosa	3.660	1,6%
Bages	5.862	2,6%
Baix Camp	6.281	2,8%
Baix Ebre	2.415	1,1%
Baix Empordà	2.862	1,3%
Baix Llobregat	27.100	12,0%
Baix Penedès	2.811	1,2%
Barcelonès	77.561	34,3%
Berguedà	1.756	0,8%
Cerdanya	286	0,1%
Conca de Barberà	553	0,2%
Garraf	3.455	1,5%
Garrigues	493	0,2%
Garrotxa	1.235	0,5%
Gironès	5.314	2,4%
Maresme	9.869	4,4%
Mortsià	1.851	0,8%
Noguera	1.060	0,5%
Osona	4.099	1,8%
Pallars Jussà	347	0,2%
Pallars Sobirà	130	0,1%
Pla d'Urgell	683	0,3%
Pla de l'Estany	966	0,4%
Priorat	244	0,1%
Ribera d'Ebre	563	0,2%
Ripollès	826	0,4%
Segarra	513	0,2%
Segrià	7.148	3,2%
Selva	4.012	1,8%
Solsonès	354	0,2%
Tarragonès	7.596	3,4%
Terra Alta	279	0,1%
Urgell	863	0,4%
Val d'Aran	154	0,1%
Valès Occidental	23.964	10,6%
Valès Oriental	11.182	5,0%
No consta comarca	2	0,0%
Total 16-64 anys	225.861	100,0%

Font: Estadística de persones amb discapacitat (Departament d'Acció Social i Ciutadania)

Evolució de la població amb discapacitat de 16 a 64 anys segons tipus de discapacitat. Catalunya. Anys 2006-2009

	2006	2007	2008	2009
Població amb discapacitat valorada				
Discapacitat Física	108.695	111.449	113.672	114.197
Discapacitat Visual	13.048	13.259	13.413	13.525
Discapacitat Auditiva	10.229	10.916	11.341	11.979
Discapacitat Psíquica	30.264	30.821	31.550	32.188
Malaltia Mental	44.238	47.384	49.905	53.402
No Consta	588	545	518	480
Total 16-64 anys	207.062	214.374	220.399	225.861

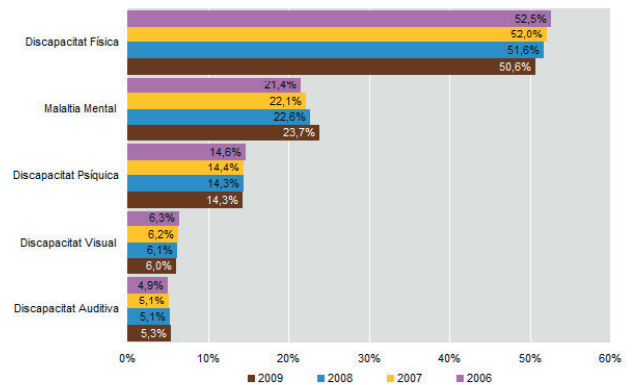
Font: Estadística de persones amb discapacitat (Departament d'Acció Social i Ciutadania)

Evolució de la distribució per tipus de discapacitat de la població amb discapacitat de 16 a 64 anys. Catalunya. Anys 2006-2009

	2006	2007	2008	2009
Discapacitat Física	52,5%	52,0%	51,6%	50,6%
Discapacitat Visual	6,3%	6,2%	6,1%	6,0%
Discapacitat Auditiva	4,9%	5,1%	5,1%	5,3%
Discapacitat Psíquica	14,6%	14,4%	14,3%	14,3%
Malaltia Mental	21,4%	22,1%	22,6%	23,7%
No Consta	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%
Total 16-64 anys	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Font: Estadística de persones amb discapacitat (Departament d'Acció Social i Ciutadania)

Evolució de la distribució per tipus de discapacitat de la població amb discapacitat de 16 a 64 anys. Catalunya. Anys 2006-2009

Població amb discapacitat i població total de 16 a 64 anys en relació a l'activitat econòmica. Catalunya. Any 2008

	Població amb discapacitat			Població total		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Població en relació a l'activitat econòmica						
Població 16-64	90,9	108,9	199,8	2.484,1	2.413,6	4.897,6
Població activa	39,3	36,8	76,1	2.144,2	1.672,9	3.817,1
Població ocupada	33,7	29,6	63,4	1.949,5	1.522,2	3.471,7
Població aturada	5,6	7,2	12,7	194,7	150,7	345,4
Població inactiva	51,7	72,1	123,7	339,8	740,7	1.080,5
	Població amb discapacitat			Població total		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Taxes en relació a l'activitat econòmica						
Taxa d'activitat	43,2%	33,8%	38,1%	86,3%	69,3%	77,9%
Taxa d'ocupació	37,1%	27,2%	31,7%	78,5%	63,1%	70,9%
Taxa d'atur	14,2%	19,6%	16,7%	9,1%	9,0%	9,0%
Taxa d'inactivitat	56,9%	66,2%	61,9%	13,7%	30,7%	22,1%

Font: Departament de Treball a partir de dades de:

- EDAD-2008 (INE)

- EPA-2008 (mitjanes anuals) (Idescat)

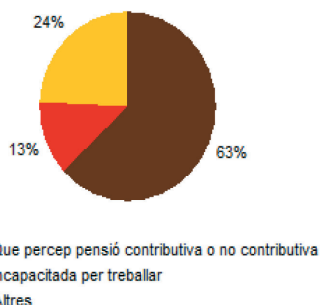
Població amb discapacitat de 16 a 64 anys inactiva segons col·lectiu d'inactivitat. Catalunya. Any 2008

	Homes	Dones	Total
Població amb discapacitat inactiva			
Que percep pensió contributiva o no contributiva	38,5	39,1	77,5
Incapacitada per treballar	5,2	10,8	16,0
Altres	8,0	22,2	30,2
Total	51,7	72,1	123,7

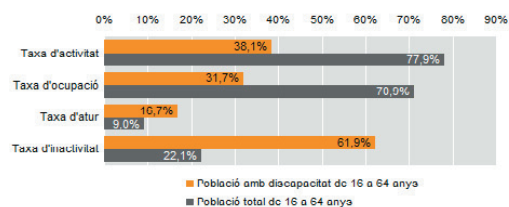
Font: EDAD-2008 (INE)

Altres inclou:

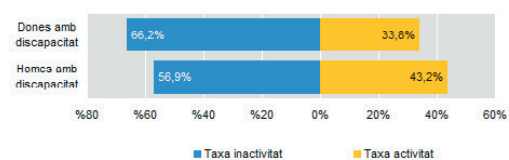
Població amb discapacitat de 16 a 64 anys inactiva segons col·lectiu d'inactivitat. Catalunya. Any 2008

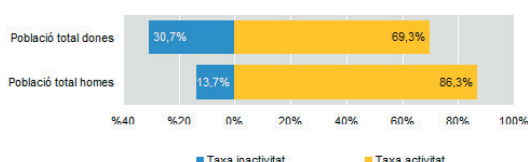
Taxes en relació a l'activitat econòmica. Catalunya. Any 2008

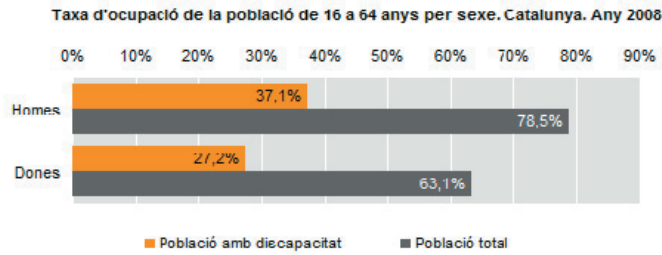

Taxes d'activitat i d'inactivitat de la població amb discapacitat de 16 a 64 anys per sexe. Catalunya. Any 2008

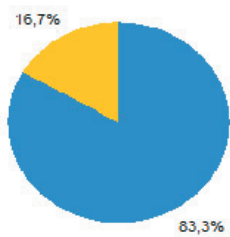
Taxes d'activitat i d'inactivitat de la població total de 16 a 64 anys per sexe. Catalunya. Any 2008 (mitjanes anuals)

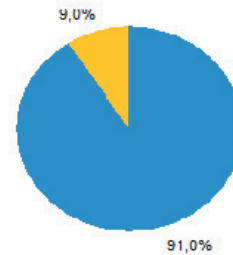

Població activa amb discapacitat i població total activa de 16 a 64 anys, ocupada i aturada, per sexe. Catalunya. Any 2008

Població amb discapacitat activa

Població total activa

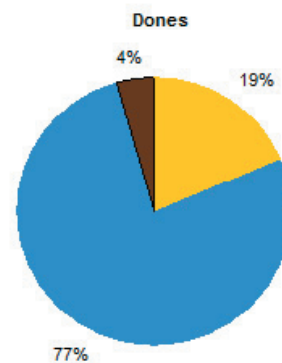
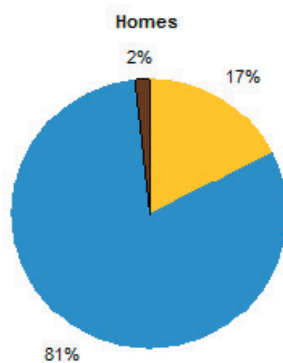
Població amb discapacitat de 16 a 64 anys ocupada, per situació professional i sexe. Catalunya. Any 2008

	Població ocupada (en milers)		
	Homes	Dones	Total
Població amb discapacitat			
Compte propi	5,9	5,6	11,5
Assalariats	27,3	22,7	50,0
Altres	0,6	1,3	1,9
Total	33,7	29,6	63,4

Font: EDAD 2008 (INE)

NOTA: Les cel·les amb menys de 5.000 persones s'han de prendre amb precaució perquè poden estar afectades per errors de mostreig elevats.

Distribució de la població amb discapacitat de 16 a 64 anys ocupada, per situació professional i sexe. Catalunya. Any 2008

Perfil de la població amb discapacitat i de la població total aturada registrada, Catalunya, Any 2009 (mitjana anual)										
	Atur registrat de població amb discapacitat declarada			Total atur registrat			% distribució			Per sexe
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Atur registrat de població amb discapacitat declarada	Total atur registrat		
Total	2.518	2.945	5.463	271.253	240.356	511.609	5,463	511.609		
Per sexe										
Home	2.518	0	2.518	271.253	0	271.253	46,1%	53,0%		
Dona	0	2.945	2.945	0	240.356	240.356	53,9%	47,0%		
Per edat										
Menors de 20	74	48	122	7.928	4.820	12.748	2,2%	2,5%		
De 20 a 24	207	143	351	23.735	16.343	40.078	6,4%	7,8%		
De 25 a 29	254	155	409	36.607	28.656	65.263	7,5%	12,8%		
De 30 a 34	327	256	583	43.617	36.879	80.496	10,7%	15,7%		
De 35 a 39	328	324	652	38.631	34.001	72.632	11,9%	14,2%		
De 40 a 44	328	390	718	32.200	27.483	59.682	13,2%	11,7%		
De 45 a 49	307	391	698	26.090	23.611	49.702	12,8%	9,7%		
De 50 a 54	279	454	733	22.259	25.674	47.933	13,4%	9,4%		
De 55 a 59	252	483	734	21.599	26.816	48.415	13,4%	9,5%		
De 60 a 64	161	302	463	18.587	16.074	34.661	8,5%	6,8%		
Per durada de la demanda										
Fins a 3 mesos	722	666	1.389	102.983	76.538	179.521	25,4%	35,1%		
De 3 a 6 mesos	435	409	844	58.726	42.269	100.995	15,5%	19,7%		
De 6 a 9 mesos	305	289	594	38.489	28.219	66.708	10,9%	13,0%		
De 9 a 12 mesos	225	227	452	25.135	19.596	44.731	8,3%	8,7%		
De 12 a 15 mesos	163	174	337	15.304	13.608	28.912	6,2%	5,7%		
De 15 a 18 mesos	113	140	253	9.166	9.648	18.815	4,6%	3,7%		
De 18 a 21 mesos	85	118	203	5.886	7.305	13.192	3,7%	2,6%		
De 21 a 24 mesos	62	99	160	3.844	5.718	9.562	2,9%	1,9%		
Més de 24 mesos	409	822	1.231	11.719	37.455	49.174	22,5%	9,6%		
Per nivell de formació										
Sense estudis	21	15	36	3.737	1.808	5.544	0,7%	1,1%		
Estudis primaris incomplets	136	160	296	18.664	9.817	28.481	5,4%	5,6%		
Estudis primaris complets	249	321	570	29.254	22.071	51.326	10,4%	10,0%		
Programes de formació professional - Estudis secundaris	220	331	551	17.890	22.988	40.878	10,1%	8,0%		
Educació general - Estudis secundaris	1.688	1.908	3.596	174.507	147.818	322.325	65,8%	63,0%		
Tècnics-professionals superiors - Estudis post-secundaris	121	125	247	12.110	15.299	27.409	4,5%	5,4%		
Universitaris primer cicle - Estudis post-secundaris	32	43	75	5.819	7.879	13.698	1,4%	2,7%		
Universitaris segon i tercer cicle - Estudis post-secundaris	49	40	89	9.101	12.417	21.518	1,6%	4,2%		
Altres estudis post-secundaris	2	1	3	172	261	434	0,1%	0,1%		
Per sector econòmic (CCAE-2009)										
1 Agricultura	31	14	45	4.735	1.313	6.048	0,8%	1,2%		
2 Indústria	440	413	853	53.459	44.837	98.296	15,6%	19,2%		
3 Construcció	282	61	343	82.175	8.751	90.926	6,3%	17,8%		
4 Serveis	1.605	2.241	3.846	123.298	173.934	297.232	70,4%	58,1%		
N Sense ocupació anterior	160	217	376	7.586	11.521	19.107	6,9%	3,7%		
Per ocupació										
00 Forces armades	0	0	0	62	9	71	0,0%	0,0%		
01 Directius administració i empresa	29	6	35	6.769	2.431	9.200	0,6%	1,8%		
02 Tècnics i prof. científics, intel·lectuals	61	60	122	9.256	11.212	20.468	2,2%	4,0%		
03 Tècnics i prof. de suport	170	142	312	25.565	19.314	44.879	5,7%	8,8%		
04 Empleats administratius	298	772	1.070	13.202	52.691	65.893	19,6%	12,9%		
05 Treb. serveis restauració, personals, comerç	148	579	727	18.583	59.808	78.391	13,3%	15,3%		
06 Treb. qualificats agraris i pesquers	80	19	98	3.755	1.171	4.926	1,8%	1,0%		
07 Treb. manufactures, construcció i mineria	364	67	431	76.131	6.870	83.000	7,9%	16,2%		
08 Operadors instal·lacions i maquinària, i muntadors	231	135	365	33.543	17.969	51.512	6,7%	10,1%		
09 Treb. no qualificats	1.138	1.165	2.302	64.386	68.883	133.269	42,1%	30,0%		
Per àmbits del Pla territorial										
Àmbit metropolità	1.768	2.153	3.921	180.644	166.394	347.038	71,8%	67,8%		
Comarques gironines	196	185	381	26.276	20.751	47.027	7,0%	9,2%		
Camp de Tarragona	236	271	508	24.171	19.634	43.805	9,3%	8,6%		
Terres de l'Ebre	90	67	157	7.034	4.619	11.653	2,9%	2,3%		
Àmbit de ponent	86	79	165	11.583	8.397	19.981	3,0%	3,9%		
Comarques centrals	128	174	301	19.732	19.273	39.004	5,5%	7,6%		
Alt Pirineu i Aran	15	16	31	1.813	1.288	3.101	0,6%	0,6%		

Font: Departament de Treball

Evolució del nombre de contractes a persones amb discapacitat i del total de contractes. Catalunya

	Contractes a persones amb discapacitat			Contractes totals		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Nombre de contractes						
2007	5.350	3.330	8.718	1.452.395	1.368.536	2.860.965
2008	4.768	3.001	7.810	1.250.496	1.251.396	2.521.852
2009	3.953	2.650	6.603	1.049.036	1.028.044	2.077.060
juny 2009-maig 2010	3.927	2.678	6.605	974.646	955.421	1.823.767
Variacions (%)						
2008 vs 2007	-10,4%	-9,9%	-10,4%	-13,5%	-10,0%	-11,6%
2009 vs 2008	-17,6%	-11,7%	-15,5%	-18,7%	-16,5%	-17,6%
juny 2009-maig 2010 vs 2009	-0,7%	1,1%	0,0%	-7,4%	-7,1%	-7,2%

Font: Departament de Treball

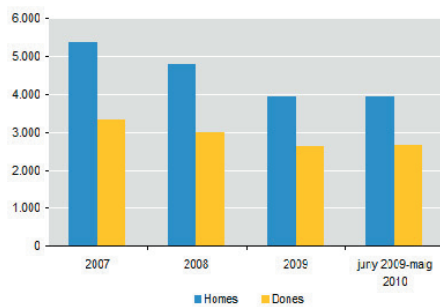
Evolució del nombre de contractes a persones amb discapacitat en CET i mercat ordinari. Catalunya

	Contractes a persones amb discapacitat en CET			Contractes a persones amb discapacitat en mercat ordinari (*)		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Nombre de contractes						
2007	2.165	1.597	3.762	3.185	1.771	4.956
2008	2.969	1.405	3.774	2.427	1.609	4.036
2009	2.237	1.429	3.866	1.716	1.221	2.937
juny 2009-maig 2010	2.198	1.503	3.701	1.729	1.175	2.904
Variacions (%)						
2008 vs 2007	9,4%	-2,0%	0,3%	-23,8%	-5,1%	-18,6%
2009 vs 2008	-5,6%	1,7%	-2,9%	-26,3%	-24,1%	-27,2%
juny 2009-maig 2010 vs 2009	-1,7%	5,2%	1,0%	0,8%	-3,6%	-1,1%

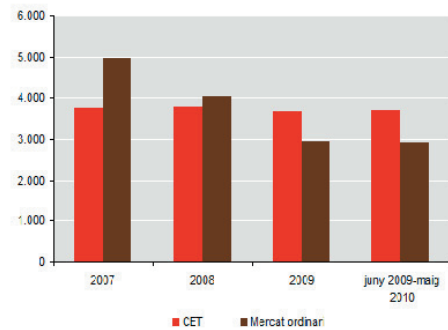
Font: Departament de Treball

(*) Empresa privada i pública, Administració Pública i enclavaments laborals

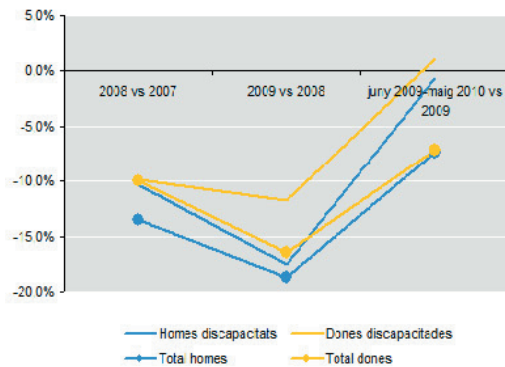
Evolució dels contractes a persones amb discapacitat per sexe. Catalunya

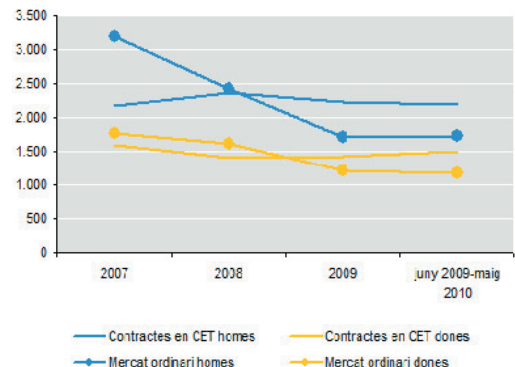
Evolució dels contractes a persones amb discapacitat en CET i en el mercat ordinari. Catalunya

Evolució de les variacions interanuals dels contractes totals i a persones amb discapacitat per sexe. Catalunya

Evolució dels contractes a persones amb discapacitat en CET i en el mercat ordinari per sexe. Catalunya

c) Metodologia per a la participació i aportacions d'experts i entitats vinculats a l'àmbit de les persones amb discapacitat, i departaments de la Generalitat

La Comissió acorda aprofundir en el coneixement de les dades més significatives disponibles sobre els temes d'estudi. Considera que, ateses les nombroses compareixences d'entitats i experts tingudes amb motiu de la tramitació parlamentària de la Llei 12/2007, es poden treure algunes conclusions i elements d'anàlisi per a poder elaborar l'informe. A més, s'afirma que, per les mateixes exigències derivades de l'encàrrec de fer l'informe que resulta dels treballs de la Comissió, els experts transversals que ara es proposen no poden tenir una consideració especial per tal de formar part d'una manera més o menys diferenciada de la resta d'experts i entitats.

Per aquest motiu, s'acorda:

- dur a terme les compareixences de les entitats i els experts d'una manera alterna i demanar-los expressament l'opinió sobre els temes en qüestió;
- demanar una anàlisi jurídica de la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitats en matèria d'habitatge i ocupació, i
- conèixer altres experiències d'altres comunitats.

d) Desenvolupament del pla de treball

En desenvolupament del pla de treball, la Comissió ha tingut les sessions informatives i de treball següents:

d.1) Sessions informatives del Govern

– Sessió tinguda a la Comissió: Conselleria d'Acció Social i Ciutadania, tinguda el dia 12 d'abril de 2007, [DSPC-C 81, VIII legislatura](#)

d.2) Sessions de treball i aportacions dels compareixents

– Sessió de treball, de la Mesa i els portaveus de la Comissió, tinguda el 20 de juliol de 2007, en la qual se substancien les compareixences següents:

- Federació Catalana Pro Persones amb Discapacitat Intel·lectual (APPS)
- Agrupació Lleidatana d'Entitats d'Atenció a les Persones amb Discapacitat (Allem)

– Sessió de la Comissió del 31 de gener de 2008, en la qual s'elegeix el nou vicepresident, s'aprova el pla de treball i se substancien les compareixences següents:

- Francesc Pérez, president del Comitè Català de Representants de Persones amb Discapacitat (Cocarmi)

[DSPC-C 237 \(VIII legislatura\)](#)

Documentació lliurada:

Text de la presentació i material promocional

- Climent Giné, doctor en psicologia i degà de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna, de la Universitat Ramon Llull

[DSPC-C 237 \(VIII legislatura\)](#)

Documentació lliurada:

Text de la presentació

– Sessió de la Comissió del 27 de març de 2008, en la qual se substancien les compareixences següents:

- Katy Trias, directora de la Fundació Catalana Síndrome de Down

[DSPC-C 270 \(VIII legislatura\)](#)

- Antoni Vilà, professor de la Universitat de Girona i membre del comitè d'experts per a la redacció de la Llei de serveis socials

[DSPC-C 270 \(VIII legislatura\)](#)

– Sessió de la Comissió del 24 d'abril de 2008, en la qual se substancien les compareixences següents:

- Cristóbal Colón, president de La Fageda, per a informar sobre les activitats i els projectes d'aquesta cooperativa

[DSPC-C 294 \(VIII legislatura\)](#)

- Margarida Saiz, secretària, i Emili Grande, director tècnic, en representació de la Plataforma Ciutadana per una Empresa Inclusiva, per a informar sobre les activitats i els objectius d'aquesta entitat

[DSPC-C 294 \(VIII legislatura\)](#)

Documentació lliurada:

Material promocional

– Sessió de la Comissió del 12 de juny de 2008, en la qual se substancia la compareixença següent:

- Efrén Carbonell, president de la Coordinadora de Tallers per a Persones amb Discapacitat Psíquica de Catalunya, per a exposar la situació de la integració laboral de les persones amb discapacitat i informi de les actuacions de la Coordinadora

[DSPC-C 335 \(VIII legislatura\)](#)

– Sessió de la Comissió del 19 de febrer de 2009, en la qual es fa una demostració sobre un circuit urbà de les dificultats amb què es pot trobar una persona cega o deficient visual al carrer, i se substancia la compareixença següent:

- Representants de l'ONCE per a explicar les línies d'actuació de l'entitat: Teresa Palahí i Juan, delegada territorial de l'ONCE a Catalunya

[DSPC-C 496 \(VIII legislatura\)](#)

Documentació lliurada:

El sindicat de cecs de Catalunya (1934-1939). Un somni republicà, de Jordi Amat (llibre; 129 pàg.)

Circuits de mobilitat (20 pàg.)

Dossier promocional de l'ONCE

– Sessió de la Comissió del 10 de juny de 2009, en la qual se substancien les compareixences següents:

- Representants de la Federació Catalana d'Associacions de Familiars de Malalts Mentals (Fecafamm) per a explicar les línies d'actuació de l'entitat: Xavier Trabado

i Farré, president de la Federació Catalana d'Associacions de Familiars de Malalts Mentals (Fecafamm)

DSPC-C 586 (VIII legislatura)

- Josep Badia, excap del Servei de Programació d'Atenció a les Persones de l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials, per a fer-hi aportacions

DSPC-C 586 (VIII legislatura)

- Representants de la Federació Catalana Pro Persones amb Discapacitat Intel·lectual (APPS) per a explicar les línies d'actuació de l'entitat: Xavier Masllorens i Escubós, director general de la Federació Catalana Pro Persones amb Discapacitat Intel·lectual (APPS)

DSPC-C 586 (VIII legislatura)

Documentació lliurada:

Text de la presentació

– Sessió de la Comissió del 26 de novembre de 2009, en la qual se substancien les compareixences següents:

- Representants de la federació Ecom per a explicar les línies d'actuació de l'entitat: M. José Vázquez Arias, presidenta de la federació Ecom, i Anna Collado, gerent de la federació Ecom

DSPC-C 685 (VIII legislatura)

- Representants de Femarec, SCCL, per a explicar les línies d'actuació de l'entitat: Maria Mercè Clara i Quintana, presidenta de Femarec

DSPC-C 685 (VIII legislatura)

Documentació lliurada:

Text de la presentació

- Josep Ramos Montes, director de planificació de salut mental de l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu, per a fer-hi aportacions

DSPC-C 685 (VIII legislatura)

Documentació lliurada:

Text de la presentació i xarts

– Sessió de la Comissió del 18 de març de 2010, en la qual se substancien les compareixences següents:

- Representants de l'Associació Catalana Nabiu: Joan González Pérez, Josep Artigas Pallarés i Sofia Isus Barado

DSPC-C 784 (VIII legislatura)

Documentació lliurada:

Text de la presentació i material promocional

- Col·lectiu Papàs de l'Àlex per a informar sobre la problemàtica de les persones en situació de dependència per raó de llur discapacitat i sobre llurs propostes d'atenció individualitzada a càrrec de l'Administració: Antonio Moreno Soler, Mercedes González Platón i Manuel Terradas

DSPC-C 784 (VIII legislatura)

Documentació lliurada:

Text de la presentació i material promocional

- Francesc Martínez de Foix, director del Taller Escola Barcelona, per a fer-hi aportacions

DSPC-C 784 (VIII legislatura)

– Sessió de la Comissió del 8 d'abril de 2010, en la qual se substancien les compareixences següents:

- José María Ibáñez, president de la Federació Espanyola d'Associacions de Centres Especials d'Ocupació (Feacem)

DSPC-C 803 (VIII legislatura)

Documentació lliurada:

Libro blanco sobre los itinerarios hacia el empleo de los jóvenes con discapacidad intelectual

Congreso Nacional de Empleo y Discapacidad (Burgos, 2007)

Text de la presentació i material promocional

- Antonio Centeno, en representació del Fòrum de Vida Independent

DSPC-C 803 (VIII legislatura)

Documentació lliurada:

Text de la presentació i material promocional

e) Anàlisi jurídica de la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitats en matèria d'habitatge i ocupació

e.1) La Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat reconeix a la lletra v del preàmbul «la importància de l'accessibilitat a l'entorn físic [...], perquè les persones amb discapacitat puguin gaudir plenament de tots els drets humans i les llibertats fonamentals».

D'acord amb això, l'article 3.f estableix l'accessibilitat com un principi general de la Convenció, i l'article 9.1 concreta aquesta afirmació en establir que la finalitat és assolir que «les persones amb discapacitat puguin viure de forma independent i participar plenament en tots els aspectes de la vida», per la qual cosa determina l'obligatorietat dels estats d'adoptar totes les mesures pertinents en aquesta matèria per «assegurar el accés de les persones amb discapacitat, en igualtat de condicions amb les altres, a l'entorn físic, el transport, la informació i les comunicacions, inclosos els sistemes i les tecnologies de la informació i les comunicacions, i a altres serveis i instal·lacions oberts al públic o d'ús públic, tant en zones urbanes com rurals».

L'article 9.1.a fa referència específicament a l'habitatge quan diu que:

«Aquestes mesures, que inclouran la identificació i l'eliminació d'obstacles i barreres d'accés, s'aplicaran, entre altres coses, a:

»a) Els edificis, les vies públiques, el transport i altres instal·lacions exteriors i interiors, com ara escoles, habitatges, instal·lacions mèdiques i llocs de treball.»

i obliga els estats a adoptar totes les mesures pertinents, entre d'altres, per a:

«a) Desenvolupar, promulgar i supervisar l'aplicació de normes mínimes i directrius sobre l'accessibilitat de les instal·lacions i els serveis oberts al públic o d'ús públic;

»b) Assegurar que les entitats privades que proporcionen instal·lacions i serveis oberts al públic o d'ús públic tinguin en compte tots els aspectes de llur accessibilitat per a les persones amb discapacitat;

»[...]

»d) Dotar els edificis i altres instal·lacions obertes al públic de senyalització en braille i en formats de fàcil lectura i comprensió;

»e) Oferir formes d'assistència humana o animal i intermediaris, inclosos guies, lectors i intèrprets professionals de la llengua de signes, per facilitar l'accés a edificis i altres instal·lacions obertes al públic.»

D'altra banda, l'article 19 estableix el dret a viure de forma independent de les persones amb discapacitat i a ésser incloses en la comunitat amb les mateixes opcions que les altres. Els estats han d'assegurar especialment que:

«a) Les persones amb discapacitat tinguin l'oportunitat de triar el seu lloc de residència i on i amb qui viure, en igualtat de condicions amb les altres, i no es vegin obligades a viure d'acord amb un sistema de vida específic;

»b) Les persones amb discapacitat tinguin accés a una varietat de serveis d'assistència domiciliària, residencial i altres serveis de suport de la comunitat, inclosa l'assistència personal que sigui necessària per facilitar la seva existència i la seva inclusió en la comunitat, i per evitar el seu aïllament o separació de la comunitat;

»c) Les instal·lacions i els serveis comunitaris per a la població en general estiguin a disposició, en igualtat de condicions, de les persones amb discapacitat i tinguin en compte llurs necessitats.»

L'article 28 de la Convenció estableix el dret a un nivell de vida adequat de les persones amb discapacitat, la qual cosa inclou alimentació, vestit i habitatge adequats (article 28.1), i afirma que «adoptaran les mesures pertinents per garantir i promoure l'exercici d'aquest dret sense discriminació per motius de discapacitat». L'article 28.2.d afirma, a més a més, la necessitat d'«assegurar l'accés de les persones amb discapacitat a programes d'habitatge públic».

L'article 4.1.a de la Convenció estableix el compromís dels estats a «adoptat totes les mesures legislatives, administratives i d'altra mena que calguin per fer efectius els drets reconeguts en aquesta Convenció».

Finalment, també cal tenir presents, amb relació a l'habitatge, les definicions de l'article 2 de la Convenció pel que fa als anomenats *ajustaments raonables*, els quals els defineix com «les modificacions i les adaptacions necessàries i adequades que no imposin una càrrega desproporcionada o indeguda, quan es requereixin en un cas particular, per garantir a les persones amb dis-

capacitat el gaudi o exercici, en igualtat de condicions amb les altres, de tots els drets humans i llibertats fonamentals», i el *disseny universal*, pel qual cal entendre no només el disseny de productes, sinó també d'entorns i serveis que puguin utilitzar totes les persones en la major mesura possible sense necessitat d'adaptació ni disseny especialitzat. També cal tenir present que «per *discriminació per motius de discapacitat* s'entendrà qualsevol distinció, exclusió o restricció per motius de discapacitat que tingui el propòsit o l'efecte d'obstaculitzar o deixar sense efecte el reconeixement, gaudi o exercici, en igualtat de condicions, de tots els drets humans i llibertats fonamentals en els àmbits polític, econòmic, social, cultural, civil o d'altre tipus. Inclou totes les formes de discriminació, entre elles, la denegació d'ajustaments raonables».

L'article 5.3 estableix que els estats han d'adoptar «totes les mesures pertinents per assegurar la realització d'ajustaments raonables».

– Distribució de competències

Cal dividir la implementació d'aquests mandats en dos ordenaments diferents: en primer lloc, l'estatal, quant a les competències del poder del legislador comú, i, en segon lloc, les autonòmiques, en la mesura que les regles de repartiment competencial les hagi atribuït a les diferents comunitats autònomes.

El primer precepte que cal tenir present és l'article 148.1.3 de la Constitució espanyola (CE), que estableix que les comunitats autònomes poden assumir competències en les matèries d'ordenació del territori, urbanisme i habitatge. El segon, i més important encara, és l'article 149.1 de la mateixa Constitució, que no reserva aquestes competències específiques a l'Estat i permet, en principi, que siguin assumides d'una manera àmplia per les comunitats autònomes. A Catalunya, l'article 40.5 de l'Estatut d'autonomia determina l'obligatorietat dels poders públics de garantir la protecció jurídica de les persones amb discapacitat i de promoure'n la integració social, econòmica i laboral.

La mateixa norma estableix, en l'article 137, que la Generalitat té competència exclusiva en matèria d'habitatge, competència que inclou, entre d'altres, les normes tècniques, la inspecció i el control sobre la qualitat de la construcció i, d'altra banda, les normes sobre l'habitabilitat dels habitatges.

No obstant això, i malgrat que sembla que els preceptes esmentats deixen un marge estret per a la intervenció del legislador estatal en aquesta matèria, l'Estat ha intervingut des de fa temps en matèria d'habitatge amb diversos títols competencials, com ara la regulació de les bases i la coordinació de l'activitat econòmica (article 149.1.13 CE), l'ordenació del crèdit (article 149.1.11 CE), la protecció del medi ambient (article 149.1.23 CE), o, d'una manera més àmplia, la regulació de les condicions bàsiques que garanteixen la igualtat de tots els espanyols en l'exercici dels drets i el compliment dels deures constitucionals (article 149.1.1 CE).

D'acord amb els preceptes esmentats, l'Estat ha pogut incidir en la competència d'habitatge, tant esgrimint-lo com un àmbit econòmic com regulant-ne les con-

dicions bàsiques per a exercir el dret reconegut per la Constitució espanyola. Així mateix, s'ha desplegat una normativa general bàsica sobre edificació i construcció, que pot ésser aplicada al marge de la legislació pròpia en matèria d'habitatge i urbanisme de cada comunitat autònoma.

Així mateix, i dins d'aquest escenari competencial complex, també cal tenir en compte les facultats que tenen els ens locals, establertes per l'article 25.d de la Llei de l'Estat 7/1985, del 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, que pot ésser exercida per mitjà del seu propi poder regulador (ordenances municipals) o en les normes incloses en els plans urbanístics.

– Normativa estatal

• La Llei de l'Estat 38/1999, d'ordenació de l'edificació. Interrelació amb el Codi tècnic de l'edificació

Una vegada feta l'exposició anterior cal esmentar, com a normativa aplicable en l'àmbit estatal, el Codi tècnic de l'edificació, aprovat pel Reial decret 314/2006, del 17 de març, que conté mesures rellevants que han d'ésser exposades per veure la incidència dels mandats de la Convenció en l'ordenament estatal i, d'una manera indirecta, en els ordenaments autonòmics.

Abans d'entrar a examinar el cos dispositiu d'aquesta norma, cal dir que el Codi tècnic de l'edificació és el marc normatiu espanyol pel qual es regulen una sèrie d'exigències bàsiques reflectides, en favor d'uns criteris de seguretat i habitabilitat, per la Llei de l'Estat 38/1999, del 5 de novembre, d'ordenació de l'edificació. En la disposició final primera d'aquesta llei, anomenada «Fonament constitucional», es plasma la problemàtica competencial exposada anteriorment. Així, la Llei es dicta a l'empara de la competència que correspon a l'Estat d'acord amb els apartats 6, 8, 11, 18 i 21 de l'article 149.1 de la Constitució espanyola, entre d'altres, tot i que s'hi expressa la cautela que el que disposa la norma ha d'ésser aplicable sens perjudici de les competències legislatives i d'execució assumides per les diverses comunitats autònomes.

L'article 3 de la Llei d'ordenació de l'edificació és el més rellevant per a aquest estudi. Aquest precepte estableix la necessitat de satisfer els criteris d'accessibilitat, de manera que es permeti a les persones amb mobilitat i comunicació reduïdes l'accés i la circulació per l'edifici en els termes establerts per la normativa específica.

Així, doncs, seguint aquest precepte i d'acord amb la disposició final segona de la Llei d'ordenació de l'edificació, s'autoritza el Govern per a aprovar un Codi tècnic de l'edificació, que recull, amb relació a les matèries d'habitatge i discapacitat, una normativa específica relativa a l'evacuació de persones amb discapacitat en cas d'incendi (DB-SI) i una secció dedicada exclusivament a l'accessibilitat (DB-SUA), més rellevant en aquest estudi.

• El Codi tècnic de l'edificació. Preceptes rellevants

El Codi tècnic de l'edificació ha estat reformat recentment pel Reial decret 173/2010, del 19 de febrer, pel qual es modifica el Codi tècnic de l'edificació, aprovat pel Reial decret 314/2006, del 17 de març, en matèria

d'accessibilitat i no-discriminació de les persones amb discapacitat. Les edificacions a les quals és aplicable obligatòriament aquesta modificació són les obres de nova construcció i les d'ampliació, modificació, reforma o rehabilitació d'edificis existents per a les quals se sol·liciti llicència municipal d'obres una vegada transcorregut el termini de sis mesos des de l'entrada en vigor del Reial decret (disposició transitòria tercera).

En la secció dedicada a l'accessibilitat es determina, com a exigència bàsica SUA 9, facilitar l'accés i la utilització no discriminatòria, independent i segura dels edificis a les persones amb discapacitat, encara que, dins els límits d'habitatge, inclosos els unifamiliars i llurs zones exteriors privatives, les condicions només són exigibles a les parts que són accessibles.

És en aquest punt, doncs, on es concreta un dels principis fonamentals de la Convenció i, per tant, és pertinent fer-ne una exposició més detallada, tenint en compte que aquestes mesures estan dictades a l'empara de l'article 3 de la Llei d'ordenació de l'edificació, per la qual cosa tenen aplicació general en virtut de la utilització dels títols competencials esmentats anteriorment.

En examinar la secció DB-SUA 9, relativa a l'accessibilitat, podem dir, en primer lloc, que es modifica l'objectiu bàsic, de manera que, a partir d'aquest moment, *la seguretat d'ús i accessibilitat* consisteix a reduir a límits acceptables el risc que els usuaris pateixin danys immediats en l'ús previst dels edificis, a conseqüència del projecte, la construcció, l'ús i el manteniment de l'edifici, i també consisteix a facilitar-hi l'accés i la utilització no discriminatòria, independent i segura a les persones amb discapacitat.

El legislador imposa, pel que fa a l'accessibilitat des de l'exterior de l'edifici, l'obligació que cada parcel·la pugui tenir un itinerari accessible² que comuniqui l'entrada principal de l'edifici amb la via pública i amb les zones comunes exteriors.

També s'imposen una sèrie de mesures sobre l'accessibilitat entre plantes de l'edifici, de les quals podem destacar l'existència d'un ascensor accessible o rampa accessible amb la finalitat de salvar més de dues plantes des d'una entrada principal fins a algun habitatge o zona comunitària.

S'estableix, també, que com a mínim hi hagi una via per la qual una persona amb discapacitat es pugui desplaçar sense dificultats, de manera que en el seu recorregut no trobi cap obstacle insalvable.

L'apartat 1.2 de la secció DB-SUA 9 encara té més interès, ja que conté el nombre d'allotjaments accessibles amb relació al nombre total d'habitatges en els establiments d'ús residencial públic. També s'hi inclou, amb la finalitat de plasmar els principis d'accessibilitat de la Llei d'ordenació de l'edificació i, amb caràcter general, de la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat, el nombre de places d'aparcament accessibles a tots els edificis d'ús residencial, el nombre de

2. Un itinerari accessible és el que compleix una sèrie de requisits determinats, com ara que els desnivells estiguin salvats per mitjà d'una rampa, que tingui un diàmetre d'1,5 metres per a poder fer un gir amb cadira de rodes a l'entrada o al fons del passadís o que l'amplada del passadís sigui més gran d'1,20 metres

places reservades en espais amb seients fixos per al públic, com ara auditoris, cinemes, espectacles, etcètera, i el nombre de serveis higiènics accessibles, encara que aquesta obligació depèn d'una disposició legal de compliment obligatori.

En l'apartat 2 de la secció DB-SUA 9 s'estableixen els criteris que, sota el principi d'utilització independent, no discriminatòria i segura dels edificis, han de regir la senyalització dels elements indicats anteriorment. Cal destacar, en aquest apartat, que l'obligació de senyalitzar a les zones d'ús públic és total, mentre que a les zones d'ús privat només és necessari quan hi hagi diverses entrades o recorreguts alternatius a l'edifici.

Així, és important ressaltar que l'ús públic i, per tant, l'obligació legal de senyalitzar ha d'ésser a les zones o en els elements de circulació susceptibles d'ésser utilitzats pel públic en general, que pot estar familiaritzat amb l'edifici o no. El caràcter d'ús públic impera en aparcaments, centres comercials, espais docents i espais d'atenció al públic. Així mateix, és rellevant destacar que el caràcter d'ús públic és independent amb el tipus de titularitat, per la qual cosa pot ésser de caràcter privat sense que es perdi el caràcter d'ús públic.

En canvi, l'ús privat és el que impera en zones o elements que, *a sensu contrario*, no tinguin la característica de l'ús públic, i són, amb caràcter comú entre si, els espais en què el públic no té accés, com ara els aparcaments privats, les àrees administratives on no es presten serveis directes al públic o els despatxos en l'àmbit docent.

Comentaris a la regulació

Tot i que és cert que la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat imposa uns mandats generals atenent al fet que una persona amb discapacitats pugui, en igualtat de condicions, accedir a un habitatge sense estar condicionat per les seves circumstàncies físiques o psíquiques, es poden fer algunes valoracions crítiques a la regulació estatal esmentada anteriorment que, dutes a l'extrem, podrien resultar incompatibles amb les disposicions del text internacional.

En examinar la taula 1.1 de la secció sobre accessibilitat del Codi tècnic de l'edificació, s'observa que, amb relació als establiments d'ús residencial públic, han d'existir una sèrie d'allotjaments accessibles amb relació al nombre total.

Tabla 1.1 Número de *alojamientos accesibles*

Número total de alojamientos	Número de <i>alojamientos accesibles</i>
De 5 a 50	1
De 51 a 100	2
De 101 a 150	4
De 151 a 200	6
Más de 200	8, y uno más cada 50 alojamientos o fracción adicionales a 250

Es pot qüestionar, per tant, la suficiència del nombre d'allotjaments reservats a les persones amb discapacitat i si aquest nombre pot condicionar, i per tant contravenir, l'elecció del lloc de residència –que s'infereix que no és un estat determinat o un territori, sinó el lloc físic, concret, espacial–, d'acord amb el que estableix l'article 19 de la Convenció.

No obstant això, cal ésser conscients que les xifres, malgrat ésser mínimes, ja faciliten la integració de les persones amb discapacitat i estableixen un mínim de garantia dels drets i el tractament igualitari d'aquestes persones respecte de les altres.

Així i tot, podria ésser recomanable introduir un criteri legal que permetés que en algunes zones, o segons la necessitat de la població, aquests coeficients poguessin augmentar per imperatiu legal per a garantir el requeriment explícit de la Convenció que obliga a vincular-se amb un concepte de l'accessibilitat que incorpori la no-discriminació, l'accessibilitat universal i el disseny per a tothom.

Una altra crítica que es podria fer d'aquesta secció és el fet que l'existència de sanitaris o vestuaris estigui condicionada i subordinada a una disposició legal de com-

pliment obligatori, de manera que, si no n'hi hagués, no caldria garantir que aquests espais fossin habilitats perquè una persona amb discapacitat hi pogués accedir i en pogués fer ús.

- Normativa relacionada. La Llei de l'Estat 51/2003, del 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat

La Llei de l'Estat 51/2003, del 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat té una important rellevància, ja que recull els principis orientadors que han de regir en aquesta matèria. La disposició final catorzena d'aquesta llei afirma que ha estat dictada a l'empara de la competència exclusiva de l'Estat, establerta per l'article 149.1.1 de la Constitució espanyola, sobre la regulació de les condicions bàsiques que garanteixen la igualtat de totes les persones en l'exercici dels drets i el compliment de llurs deures constitucionals.

En l'article 2 s'exposen els principis que inspiren el text legal, i que són els de vida independent, normalització, accessibilitat universal, disseny per a tots, diàleg civil i transversalitat de les polítiques en matèria de

discapacitat, conforme el dret al lliure desenvolupament de la personalitat. L'article 3 concreta els àmbits d'aplicació i a la lletra b, que la Llei ha de regir l'àmbit corresponent a espais públics urbanitzats, infraestructures i edificació.

L'article 2 de la mateixa norma estableix també unes definicions bàsiques en aquesta matèria. Així trobem:

«Accessibilitat universal: la condició que han de complir els entorns, processos, béns, productes i serveis, així com els objectes o instruments, eines i dispositius, per ser comprensibles, utilitzables i practicables per totes les persones en condicions de seguretat i comoditat i de la forma més autònoma i natural possible. Pressuposa l'estratègia de "disseny per a tothom" i s'entén sense perjudici dels ajustos raonables que s'hagin d'adoptar.

«Disseny per a tothom: l'activitat per la qual es concep o projecta, des de l'origen, i sempre que això sigui possible, entorns, processos, béns, productes, serveis, objectes, instruments, dispositius o eines, de manera que puguin ser utilitzats per totes les persones, en la major extensió possible.»

D'altra banda, l'article 10 estableix les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació:

«1. El Govern, sense perjudici de les competències atribuïdes a les comunitats autònomes i a les corporacions locals, ha de regular unes condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació que garanteixin uns mateixos nivells d'igualtat d'oportunitats a tots els ciutadans amb discapacitat.

«Aquesta regulació ha de ser gradual en el temps i en l'abast i el contingut de les obligacions imposades, i ha d'abastar tots els àmbits i les àrees de les esmentades en el capítol I.

«2. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació han d'establir, per a cada àmbit o àrea, mesures concretes per prevenir o suprimir discriminacions, i per compensar desavantatges o dificultats. Com a mínim, s'hi han d'incloure disposicions sobre els aspectes següents:

«a) Exigències d'accessibilitat dels edificis i entorns, dels instruments, els equips i les tecnologies, i dels béns i els productes utilitzats en el sector o l'àrea. En particular, la supressió de barreres en les instal·lacions i l'adaptació d'equips i instruments.

«b) Condicions més favorables a l'accés, la participació i la utilització dels recursos de cada àmbit o àrea i condicions de no-discriminació en normes, criteris i pràctiques.

«c) Suports complementaris, com ara ajuts econòmics, tecnològics de suport, serveis o tractaments especialitzats i altres serveis personals. En particular, ajuts i serveis auxiliars per a la comunicació, com sistemes augmentatius i alternatius, sistemes de suport a la comunicació oral i llenguatge de signes o altres dispositius que permetin la comunicació.

«d) L'adopció de normes internes a les empreses o els centres que promoguin i estimulin l'eliminació de de-

savantatges o situacions generals de discriminació a les persones amb discapacitat.

«e) Plans i calendari per a la implantació de les exigències d'accessibilitat i per a l'establiment de les condicions més favorables i de no-discriminació.

«f) Mitjans i recursos humans i materials per a la promoció de l'accessibilitat i la no-discriminació en l'àmbit que es tracti.

«3. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació s'han d'establir tenint en compte els diferents tipus i graus de discapacitat que han d'orientar tant el disseny inicial, com els ajustos raonables dels entorns, productes i serveis de cada àmbit d'aplicació de la Llei.»

Aquesta llei és rellevant, atès que s'inspira en els principis de vida independent, normalització, accessibilitat universal, disseny per a tothom, diàleg civil i transversalitat de les polítiques en matèria de discapacitat d'acord, en aquest sentit, amb la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitats.

– Normativa de la Generalitat de Catalunya

L'article 137 de l'Estatut d'autonomia estableix que la matèria d'habitatge és un títol competencial que correspon d'una manera exclusiva a la Generalitat. Tanmateix, l'Estat ha intervingut en aquesta esfera utilitzant diferents títols competencials, especialment la regulació de les condicions bàsiques que garanteixin la igualtat de tots els espanyols en l'exercici dels drets i deures constitucionals (article 149.1.1 CE). En conseqüència, cal tenir en compte que la normativa exposada a continuació es veu influïda, en major o menor mesura, per la d'origen estatal, si bé podem destacar positivament que el principi inspirador comú a totes dues és el mateix (el que es recull en la Convenció), és a dir, garantir l'exercici d'una sèrie de drets (en aquest cas en matèria d'accés i utilització de l'habitatge) en igualtats de condicions amb la resta de ciutadans.

• Llei 20/1991, del 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques

El preàmbul de la Llei declara que aquesta s'aprova a fi i efecte que les persones amb mobilitat reduïda o amb qualsevol altra limitació puguin veure millorada llur qualitat de vida, concretant i definint d'una manera més nítida el principi d'igualtat que recull el nostre ordenament jurídic. Específicament diu:

«La nostra societat, en el marc general de la millora de la qualitat de vida, està experimentant una decidida evolució cap a la integració de les persones amb mobilitat reduïda...»

De la literalitat d'aquesta expressió es dedueix un desfasament amb relació a la Convenció. Cal tenir en compte que la Convenció estableix no tant que les persones vegin millorada llur qualitat de vida, sinó que puguin exercir llurs drets d'una manera normalitzada. Els principis inspiradors d'aquesta llei, dels quals la terminologia n'és el reflex, es basen en un altre model ideològic, el mèdic o rehabilitador, mentre que la Convenció i la Llei de l'Estat 51/2003 es basen en el model social de discapacitat, segons el qual la discapacitat és

la suma de la limitació subjectiva més les barreres de l'entorn.

L'entorn és el que impedeix a les persones amb discapacitat exercir llurs drets en igualtat d'oportunitats amb la resta dels ciutadans. Tenint en compte la data d'aprovació de la Llei, es veu la diferència entre un model que aposta més per la supressió de barreres, l'antic, i el nou, que aposta per l'accessibilitat universal i el disseny per a tothom.

El capítol II de la Llei, relatiu a les disposicions sobre les barreres arquitectòniques en l'edificació (BAE), conté diverses determinacions que cal posar en relleu:

En primer lloc, la diferència entre espais adaptats, practicables i convertibles, segons si s'ajusten als requeriments funcionals i dimensionals que en garanteixin la utilització autònoma i amb comoditat per les persones amb mobilitat reduïda; si no s'ajusten a tots els requeriments però poden ésser emprats, o si l'espai pot ésser transformat mitjançant modificacions d'escassa entitat i baix cost, respectivament. Hi ha, doncs, la voluntat de diferenciar segons llur practicabilitat per una persona amb discapacitat els diferents espais, instal·lacions o serveis accessibles, de manera que, com a mínim, els usuaris tenen el dret a ésser informats de llur existència.

D'altra banda, la Llei imposa un mandat que ja estableix la normativa estatal. L'article 6.1 estableix que «la construcció, l'ampliació i la reforma dels edificis de titularitat pública o privada destinats a un ús públic, s'efectuaran de manera que resultin adaptats per a persones amb limitacions».

L'accessibilitat als edificis d'ús privat, sempre que siguin de nova construcció i s'estableixi com una obligació la instal·lació d'un ascensor, també es troba regulada. Conseqüentment, la Llei imposa uns mínims que han d'ésser respectats i que consisteixen, com també es veu reflectit en la normativa estatal, en la disponibilitat d'un itinerari practicable entre els habitatges i l'exterior per a facilitar la mobilitat dels usuaris, siguin quines siguin llurs característiques físiques.

L'article 9 d'aquesta llei també ofereix un interès aplicable a aquest estudi. Aquest precepte imposa, per mandat legal, una reserva d'habitatges per a persones amb mobilitat reduïda, que se situa en un mínim d'un 3 per cent del volum total d'habitatges oferts en els programes anuals de promoció pública. Aquesta obligació no solament finalitza en aquest punt, sinó que també imposa que aquests habitatges siguin adaptats, interiorment, per a la utilització per les persones amb discapacitat.

• Decret 135/1995, del 24 de març, de desplegament de la Llei 20/1991, del 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques, i d'aprovació del Codi d'accessibilitat

La finalitat d'aquest decret és desplegar la Llei 20/1991, del 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques, analitzada a l'apartat anterior. Així mateix, el Decret aprova el Codi d'accessibilitat, del qual cal destacar algunes mesures que poden ésser rellevants per a aquesta exposició. Convé aclarir que la terminologia emprada en aquest decret,

que es refereix encara a «persona amb limitacions», no segueix els requeriments de la Convenció.

En primer lloc cal destacar la voluntat d'aplicació universal d'aquest decret, que segueix la línia de la Llei que desplega. Així, l'article 2 estableix que és aplicable en qualsevol actuació en matèria d'edificació i urbanisme que es realitzi a Catalunya, sigui feta per una persona física o jurídica, pública o privada.

Pel que fa a les disposicions sobre barreres arquitectòniques en l'edificació (BAE), segueix imperant l'objectiu de procurar l'accessibilitat de les persones amb discapacitat a tot tipus d'edificis i habitatges, si bé l'obligació es troba molt més reforçada en els casos d'edificis d'ús públic (article 19). No obstant, aquest precepte introdueix una excepció que pretén protegir els béns culturals declarats d'interès nacional o inclosos dins els catàlegs municipals d'edificis de valor historicoartístic. En aquests casos, si les modificacions necessàries en termes d'accessibilitat impliquen incomplir la normativa específica reguladora d'aquests béns no hi ha l'obligació de fer-les. Així doncs, es ponderen dos factors: d'una banda, l'accessibilitat, entesa com la facilitat d'una persona amb discapacitat per a accedir o emprar un espai o un habitatge determinats, i, de l'altra, el principi de conservació cultural, de manera que, segons el decret, el primer factor es veu perjudicat a favor del segon. En conseqüència, l'interès històric de conservació del patrimoni cultural es tradueix en un perjudici per a les persones amb discapacitat.

El decret també inclou mandats sobre la reserva o l'adaptació de diversos serveis en edificis d'ús públic, com ara els serveis higiènics, els vestidors, els dormitoris en serveis residencials d'ús públic o els aparcaments.

Cal destacar que en aquests últims casos la proporció és idèntica a la que mostra el gràfic de l'apartat de legislació estatal, de manera que pot ésser pertinent la reflexió feta en aquell punt. En el cas dels aparcaments, per exemple, la reserva de places accessibles per a discapacitats és d'una plaça en els aparcaments que en tinguin de deu a setanta.

Pel que fa a la resta de preceptes, concreten el que estableix la Llei 20/1991. No obstant, és rellevant comentar-ne breument l'annex 2, sobre normes d'accessibilitat en l'edificació, que defineix, entre altres aspectes, les característiques del mobiliari, dels itineraris i dels habitatges adaptats. En tots els casos, es tracta d'espais sense escales o graons aïllats, en què els desnivells se salven per mitjà de rampes; han d'ésser més amples del que és habitual i tenir, al llarg del recorregut, alguns punts on una persona amb cadira de rodes pugui efectuar un gir sense problemes.

• Llei 18/2007, del 28 de desembre, del dret a l'habitatge

Aquest apartat destaca algunes mesures de la Llei, el contingut de la qual és molt ampli, que són d'interès de la Comissió perquè incideixen sobre les persones amb discapacitat amb relació a l'habitatge.

L'article 12 regula el Pla territorial sectorial d'habitatge, que defineix com el marc orientador per a l'aplicació a tot el territori de Catalunya de les polítiques que esta-

bleix la mateixa llei. La finalitat del Pla és contenir una estimació de les necessitats, els dèficits i els desequilibris en matèria d'habitatge. L'interès d'aquest pla per a la Comissió es concreta en la lletra f de l'apartat 2, que estableix que el Pla territorial sectorial d'habitatge ha d'incloure una anàlisi de les dades demogràfiques bàsiques relacionades amb l'habitatge, especialment amb relació als col·lectius vulnerables, i fa referència, d'una manera expressa, a la població amb discapacitat.

Aquest és un precepte rellevant per a l'estudi de la Comissió, ja que disposa que, si bé hi ha uns estàndards mínims que reserven una sèrie d'habitatges a les persones amb discapacitat, aquests poden ésser relativitzats gràcies a l'estudi demogràfic d'aquests plans territorials sectorials, de manera que la reserva d'habitatges no pot ésser mai inferior al mínim que s'estableix legalment, però sí que pot ésser augmentada segons les necessitats d'un territori concret. Així doncs, hi ha una harmonia entre les necessitats poblacionals i els habitatges que es poden oferir.

L'article 22.1 defineix la qualitat d'un habitatge com el conjunt de característiques i prestacions que un habitatge ha de tenir per a complir eficientment la seva funció social.

L'article 22.2 estableix que els habitatges d'obra nova i els que resultin de la reconversió d'un edifici antic o d'obres de gran rehabilitació han de complir les condicions de qualitat relatives a la funcionalitat, la seguretat, la salubritat i la sostenibilitat, de manera que se'n pot inferir l'obligació que estiguin adaptats, eventualment, a l'ús per part d'una persona amb discapacitat. Així mateix, estableix que els edificis en què s'integrin aquests habitatges han de complir el que disposa la Llei de l'Estat 51/2003, és a dir, que la normativa estatal influeix en un àmbit que l'Estatut d'autonomia defineix com a competència exclusiva.

L'article 22.4 imposa l'obligació que els edificis plurifamiliars de nova construcció permetin a les persones amb mobilitat reduïda d'utilitzar-los i de desplaçar-s'hi en atenció al compliment de les condicions d'accessibilitat i de mobilitat que estableix la normativa d'habilitat.

Per últim, l'article 71 faculta l'Administració de la Generalitat, o qualsevol Administració de caràcter local o supramunicipal, per a incrementar les possibilitats d'accés a l'habitatge a les persones amb discapacitat per mitjà de la facultat d'establir contractes de copropietat amb els particulars com a ajuda a la compra d'un habitatge destinat a residència habitual i permanent. El límit, tanmateix, es fixa en el 20 per cent del cost de l'habitatge.

- Decret 55/2009, del 7 d'abril, sobre les condicions d'habilitat dels habitatges i la cèdula d'habilitat

Aquest decret, emparat en l'article 137 de l'Estatut d'autonomia, se situa en el marc de la Llei 18/2007, del 28 de desembre, del dret a l'habitatge, i regula l'atorgament i els requisits de la cèdula d'habilitat.

D'acord amb l'article 7, la cèdula d'habilitat és l'acte administratiu segons el qual un habitatge és apte per

a ésser destinat a residència humana. La importància d'aquest document rau en la íntima relació que té amb les condicions que l'article 22 de la Llei 18/2007 estableix per a un habitatge, ja que l'atorgament d'aquest acte administratiu se subordina al compliment efectiu de circumstàncies com ara l'obligació en els edificis plurifamiliars de nova construcció de permetre a les persones amb mobilitat reduïda d'utilitzar-los i de desplaçar-s'hi segons les condicions d'accessibilitat i de mobilitat que estableix la normativa d'habilitat (article 26.1 de la Llei 18/2007). La cèdula és un document indispensable i preceptiu, d'acord amb l'article 8 del Decret, que estableix que tots els habitatges n'han de disposar.

Sense entrar en altres supòsits, cal reflexionar sobre la rellevància de la cèdula i sobre la seva relació amb l'habitatge i els principis de la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat. Actualment, doncs, a Catalunya s'estan vinculant la qualitat i la legitimitat d'un habitatge per a ésser destinat a residència humana al requisit, entre d'altres, que estigui adaptat per a les persones amb discapacitat, és a dir, que sigui accessible.

- Polítiques d'habitatge. Decret 13/2010, del 2 de febrer, del Pla per al dret a l'habitatge 2009-2012

El Pla per al dret a l'habitatge 2009-2012 té la voluntat d'establir les direccions bàsiques en política d'habitatge, principalment de fomentar l'habitatge amb protecció oficial, i alhora, adaptant-se a la conjuntura econòmica actual, mostra la voluntat de concertació entre el sector públic i el privat per a proveir la població d'habitatges assequibles.

En aquest punt aquest informe només destaca els preceptes pertinents d'acord amb l'objecte de treball de la Comissió.

L'article 5, que estableix les condicions per a accedir als habitatges amb protecció oficial, disposa que les persones que constin com a titulars d'un habitatge, o com a titulars d'un dret sobre un habitatge de valor superior al 40 per cent del preu de l'habitatge que es pretén adquirir, no poden accedir a un habitatge amb protecció oficial. En el cas de les persones dependents i de les persones amb una discapacitat oficialment reconeguda, aquest llindar s'augmenta fins al 60 per cent.

L'article 8.a estableix una altra mesura, amb relació als requisits dels habitatges amb protecció oficial, que consisteix en un augment de la superfície útil màxima (s'augmenta de 90 metres quadrats a 120 metres quadrats).

Pel que fa a la destinació i l'ocupació dels habitatges amb protecció oficial, l'article 16 fixa el nombre legal mínim d'habitatges reservats per a persones amb discapacitat en un 3 per cent del nombre total d'habitatges qualificats (article 16.3). No obstant, s'imposa una cautela, en la mesura que aquesta reserva s'ha de fer en un termini de sis mesos des de l'acte del sorteig que determina els adjudicataris dels habitatges, a partir del qual es poden adjudicar a persones sense discapacitat.

L'article 24 d'aquest decret estableix, amb relació als ajuts per a facilitar el primer accés a l'habitatge en propietat, l'ampliació d'aquesta tipologia de subvencions a les persones que han accedit a un habitatge en propietat i que són dependents o amb una discapacitat oficialment reconeguda. Aquest precepte està íntimament lligat amb l'article 29, sobre subsidi de préstecs, que estableix un augment del préstec per a les famílies amb persones dependents o amb una discapacitat reconeguda legalment. L'article 30.2.a estableix un ajut directe a l'entrada per a persones dependents o amb una discapacitat reconeguda de 12.000 euros.

Finalment, l'article 73 disposa el procediment d'atorgament i pagament dels ajuts a la rehabilitació, i estableix (apartat 2): «Dins les convocatòries anuals, queden excloses de concurrència competitiva les actuacions de rehabilitació necessàries per evitar situacions de risc imminent, les obres per a millorar les condicions d'accessibilitat i suprimir barreres arquitectòniques en edificis i habitatges d'ús residencial, quan hi resideixen persones amb discapacitat i mobilitat reduïda...»

Com a conclusió d'aquesta breu anàlisi del Pla per al dret a l'habitatge, es pot afirmar que s'aprecia una flexibilització dels criteris, tant pel que fa a mesures de caràcter econòmic (augmenten els préstecs o rebaixen els llindars econòmics necessaris per a l'accés a l'habitatge amb protecció oficial) com de caràcter físic (com ara l'augment dels metres quadrats de la superfície útil màxima).

No obstant, també és remarcable assenyalar que no s'ha trobat cap precepte destinat específicament a garantir d'una manera efectiva la igualtat de tracte de les persones amb discapacitat amb la resta de la ciutadania. Cal entendre, tanmateix, que el Pla per al dret a l'habitatge ha d'ésser interpretat i aplicat de conformitat amb la resta de normes, estatals i autonòmiques, anteriorment exposades, que sí que garanteixen mesures concretes per a procurar un grau d'accessibilitat als habitatges per a aquest col·lectiu.

e.2) El treball i l'ocupació com a drets reconeguts per la Convenció

El treball i l'ocupació són uns dels aspectes més àmpliament regulats pel dret i en els quals es registren més casos de discriminació de les persones amb discapacitat. A la majoria de països, les persones amb discapacitat tenen dificultats per a obtenir feina i mantenir-se en el lloc de treball; no és fàcil garantir l'ocupació laboral de les persones amb discapacitat en un món econòmic i empresarial en què la concepció productiva resta clarament arrelada. Tant l'Organització Internacional del Treball, a nivell internacional, com la Unió Europea, en l'àmbit regional, han aprovat instruments vinculants de tota mena per a prevenir i evitar la discriminació per motius de discapacitat en el treball. Amb tot, els índexs de desocupació de les persones amb discapacitat no semblen disminuir.

En aquest sentit, el Conveni 159 de l'Organització Internacional del Treball estableix que el Govern signatari ha de promoure les oportunitats d'ocupació per a les persones amb discapacitat que es considerin pertinents

(article 3), de manera que les mesures positives que s'estableixin amb l'objecte d'aconseguir la igualtat efectiva d'oportunitats en cap cas no es poden considerar discriminatòries respecte dels treballadors no discapacitats (article 4).

Així doncs, la Convenció no és el primer instrument sobre drets humans que s'ocupa de qüestions relacionades amb la discapacitat. A diferència dels textos que l'han precedit, però, ofereix un nivell de protecció sense precedents. En aquest sentit, té el propòsit de promoure, protegir i assegurar el gaudi ple, i en condicions d'igualtat, de tots els drets humans i llibertats fonamentals per part de totes les persones amb discapacitat, i de promoure el respecte de llur dignitat inherent (article 1). Aquest objectiu es materialitza, en matèria d'ocupació, mitjançant els principis d'igualtat d'oportunitats (article 3.e); participació i inclusió plenes i efectives en la societat (article 3.c); respecte per la diferència i acceptació de les persones amb discapacitat com a part de la diversitat i la condició humanes (article 3.d); igualtat entre home i dona (article 3.g); accessibilitat (article 3.f)); respecte de la dignitat inherent, l'autonomia individual, inclosa la llibertat de prendre les pròpies decisions, i la independència de les persones (article 3.a), i no-discriminació (article 3.b). Tots aquests principis troben llur materialització en l'àmbit de l'ocupació.

La Convenció dedica un article específic a l'ocupació (article 27):

«1. Els estats part reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a treballar, en igualtat de condicions amb les altres; això inclou el dret a tenir l'oportunitat de guanyar-se la vida mitjançant un treball lliurement triat o acceptat en un mercat i un entorn laborals que siguin oberts, inclusivament i accessibles a les persones amb discapacitat. Els estats part salvaguardaran i promouran l'exercici del dret al treball, fins i tot per a les persones que adquireixin una discapacitat durant l'ocupació, adoptant les mesures pertinents, inclosa la promulgació de legislació, entre elles:

»a) Prohibir la discriminació per motius de discapacitat pel que fa a totes les qüestions relatives a qualsevol forma d'ocupació, incloses les condicions de selecció, contractació i ocupació, la continuïtat en l'ocupació, la promoció professional i unes condicions de treball segures i saludables;

»b) Protegir el dret de les persones amb discapacitat, en igualtat de condicions amb les altres, a unes condicions de treball justes i favorables, i en particular a la igualtat d'oportunitats i de remuneració per feines d'igual valor, a condicions de treball segures i saludables, inclosa la protecció contra l'assetjament, i a la reparació per greuges soferts;

»c) Assegurar que les persones amb discapacitat puguin exercir els seus drets laborals i sindicals, en igualtat de condicions amb les altres;

»d) Permetre que les persones amb discapacitat tinguin accés efectiu a programes generals d'orientació tècnica i vocacional, serveis de col·locació i formació professional i contínua;

»e) Afavorir les oportunitats d'ocupació i la promoció professional de les persones amb discapacitat en el mercat laboral, i donar-los suport per a la recerca, obtenció i manteniment d'ocupació, i per a la reincorporació laboral;

»f) Promoure oportunitats empresarials, d'ocupació per compte propi, de constitució de cooperatives i d'inici d'empreses pròpies;

»g) Contractar persones amb discapacitat en el sector públic;

»h) Promoure l'ocupació de persones amb discapacitat en el sector privat mitjançant les polítiques i mesures pertinents, que poden incloure programes d'acció afirmativa, incentius i altres mesures;

»i) Vetllar perquè es realitzin ajustaments raonables per a les persones amb discapacitat en el lloc de treball;

»j) Promoure l'adquisició, per part de les persones amb discapacitat, d'experiència laboral en el mercat de treball obert;

»k) Promoure programes de rehabilitació vocacional i professional, manteniment de l'ocupació i reincorporació al treball dirigits a persones amb discapacitat.

»2. Els estats part asseguraran que les persones amb discapacitat no siguin sotmeses a esclavitud ni servitud i que estiguin protegides, en igualtat de condicions amb les altres, contra el treball forçós o obligatori.»

La Convenció parteix del reconeixement del dret de les persones amb discapacitat a treballar en igualtat de condicions amb els altres, la qual cosa inclou el dret a tenir l'oportunitat de guanyar-se la vida mitjançant un treball lliurement escollit o acceptat en un mercat i un entorn laboral oberts, inclusivament i accessibles.

Per a assegurar l'exercici del dret al treball, es requereix als estats l'adopció de mesures pertinents, que inclouen la promulgació de lleis que prohibeixin la discriminació per motius de discapacitat en les qüestions relatives a l'ocupació i protegeixin el dret de les persones amb discapacitat, en igualtat de condicions amb els altres, a tenir unes condicions de treball justes i favorables i, en particular, a la igualtat d'oportunitats i de remuneració per treballs d'igual valor³.

Així mateix, la Convenció estableix el compromís per part dels estats d'ocupar i contractar persones amb discapacitat en el sector públic, promoure l'ocupació de persones amb discapacitat en el sector privat i vetllar perquè es realitzin tots els ajustaments raonables que s'estimin pertinents per a les persones amb discapacitat en llurs respectius llocs de treball.

Per *ajustaments raonables*⁴ hem d'entendre la introducció, quan sigui necessari, de les modificacions i els ajustaments pertinents, que no imposin cap càrrega desproporcionada o excessiva, perquè les persones amb discapacitat puguin gaudir de llurs drets i llibertats fonamentals en igualtat de condicions amb la resta. D'acord

3. D'acord amb l'article 27 de la Convenció internacional sobre els drets de les persones amb discapacitat.

4. Article 2 de la Convenció internacional sobre els drets de les persones amb discapacitat.

amb aquest principi una persona amb discapacitat pot argumentar que l'Estat, mitjançant els seus agents, està obligat a prendre les mesures necessàries per a adaptar-se a la seva situació específica, la qual cosa inclou proporcionar rampes, banys accessibles i passadissos sense obstacles en el lloc de treball.

La Convenció és una aposta pel principi d'accessibilitat. La qüestió no té a veure només amb l'accessibilitat física, sinó també amb l'accés a la informació, a les noves tecnologies i a la vida econòmica i social. Mesures com els mecanismes per a obrir les portes, la disponibilitat d'informació en Braille, els formats de lectura fàcil o els intèrprets de signes són eines necessàries per a aconseguir que una persona amb discapacitat pugui accedir i treballar a l'entorn laboral. Cal entendre com, sense la introducció d'aquests suports, queden restringits els drets de les persones amb discapacitat.

Finalment, i ja en el marc de les garanties de protecció, la Convenció imposa als estats el deure d'assegurar que les persones amb discapacitat no siguin sotmeses a esclavitud ni a cap altre tipus de servei forçat i, en particular, que estiguin protegides, en igualtat de condicions amb les altres, contra el treball forçós o obligatori.⁵

De fet, l'ordenament jurídic estatal ja es pronuncia en aquesta mateixa línia. Així, per exemple, l'article 3.1 de la Llei de l'Estat 13/1982, del 7 d'abril, d'integració social dels minusvàlids (LISMI) configura com una obligació de l'Estat la integració laboral de les persones amb discapacitat, essent aquesta una de les finalitats primordials de la política d'ocupació (article 37.1). Així mateix, l'article 26 de la Llei de l'Estat 56/2003, del 16 de desembre, d'ocupació imposa al Govern de l'Estat i a les respectives comunitats autònomes l'obligació d'adaptar programes específics destinats a fomentar l'ocupació de les persones amb especials dificultats d'integració en el mercat de treball, «especialment joves, dones, aturats de llarga durada més grans de 45 anys, discapacitats i immigrants, amb respecte a la legislació d'estrangeria.» És més, el mateix Estatut dels treballadors preveu la possibilitat que el Govern adopti mesures d'acció positiva per a fomentar l'ocupació dels grups de treballadors que trobin especials dificultats per a accedir a un lloc de treball.

No hi ha cap dubte, doncs, que garantir el dret al treball de les persones amb discapacitat exigeix l'adopció de mesures d'acció positiva que intentin d'alguna manera pal·liar la reticència empresarial a incorporar aquest col·lectiu de professionals a la plantilla. En definitiva, el principi d'igualtat de tracte no ha d'impedir que s'adoptin mesures específiques destinades a compensar els desavantatges ocasionats per motiu de la discapacitat i que impedeixen exercir el dret al treball en igualtat de condicions amb la resta de la ciutadania.

La Convenció s'ocupa també dels drets específics de les dones. La dona amb discapacitat pot experimentar una doble discriminació, per raó de sexe i per la seva discapacitat. El principi d'igualtat entre home i dona exigeix

5. STC 18/1982, del 4 de maig; STC 39/1982, del 30 de juny; STC 57/1982, del 27 de juliol; STC 7/1985, del 25 de gener; STC 249/1988, del 20 de desembre; STC 190/2002, del 17 d'octubre, i STC 30/2003, del 18 de desembre.

als estats que combatin la desigualtat quan apliquin les disposicions de la Convenció. En aquest sentit, l'article 6 de la Convenció estableix expressament que «...les dones i les nenes amb discapacitat estan subjectes a múltiples formes de discriminació i, en aquest sentit [els estats part] adoptaran mesures per garantir que puguin gaudir plenament i en igualtat de condicions de tots els drets humans i llibertats fonamentals». Per això els estats han de prendre totes les mesures pertinents per a garantir «el ple desenvolupament, avenç i potenciació de la dona, amb el propòsit de garantir-li l'exercici i gaudi dels drets humans i les llibertats fonamentals establerts en aquesta Convenció.»

e.3) El dret i la seva formulació en la Convenció. Una definició

Aquest estudi ja ha apuntat, tot i que breument, la definició i l'abast que el text de la Convenció atorga als drets objecte de l'anàlisi. No obstant, abans d'abordar la distribució competencial de les facultats que emanen de la regulació de l'exercici del dret en l'Estat autonòmic i d'acord amb la Constitució espanyola, cal precisar més detalladament aquells drets i valorar l'afectació de la regulació catalana i estatal en el compliment dels criteris recollits en el text de la Convenció.

L'article 3 de la Convenció reconeix la igualtat d'oportunitats, que acaba inspirant tots i cada un dels preceptes que recull la Convenció. Les mesures reguladores i legislatives que en l'exercici de llurs facultats poden emprendre els diferents estats per a promoure l'ocupació de les persones amb discapacitat s'han d'atenir al principi general de la igualtat d'oportunitats. Els estats es comprometen a «prendre totes les mesures pertinents perquè cap persona, organització o empresa privada discrimini per motius de discapacitat» (article 4.1.e) i «salvaguardar i promouran l'exercici del dret del treball, fins i tot per a les persones que adquireixin una discapacitat durant l'ocupació, adoptant les mesures pertinents, inclosa la promulgació de legislació, entre elles: [...] promoure l'ocupació de persones amb discapacitat en el sector privat mitjançant les polítiques i mesures pertinents, que poden incloure programes d'acció afirmativa, incentius i altres mesures» (article 27.1 segon incís i 27.1.h).

La legislació no s'ha de limitar, doncs, a prohibir la discriminació, sinó que pot exigir als estats i als agents privats l'adopció de mesures positives d'inclusió. La normativa en matèria de discapacitat s'ha de basar en la comprensió que la discapacitat és el resultat de la interacció de la persona amb el seu entorn, i que es prohibeix la discriminació per raó de discapacitat, inclosa la negació d'ajustaments raonables, tant al sector públic com al sector privat.

Les mesures d'acció positiva, com les quotes en l'ocupació, tracten de fomentar la igualtat d'oportunitats i tenen per objecte superar desavantatges estructurals en aquest àmbit. Ara bé, cal entendre-les com de caràcter temporal i que han de durar mentre no se superin aquestes diferències inicials.

Les disposicions de la Convenció sobre el treball emparen les persones amb discapacitat en qualsevol fase de l'ocupació en què es trobin (en el moment de l'accés al

treball, en la continuïtat o en els casos de discapacitat sobrevinguda). La Convenció també promou el dret a exercir els drets laborals i sindicals.

En conclusió, podem dir que els estats han de vetllar perquè es realitzin els ajustaments raonables per a les persones amb discapacitat en el lloc de treball (article 27.1.i).

e.4) Condicions laborals

La Convenció obliga els estats a evitar qualsevol tipus de discriminació en els processos de selecció, en la contractació d'una persona amb discapacitat, en les condicions de treball, en la continuïtat a l'empresa, en la formació professional de l'empleat o empleada i en la forma de treball. L'estat part es compromet, doncs, a adoptar totes les mesures que siguin necessàries per a garantir l'assoliment d'aquests objectius.

e.5) Protecció de drets fonamentals en el treball

La Convenció garanteix la deguda protecció de la persona amb discapacitat en l'exercici dels seus drets en el treball, especialment pel que fa al dret a cobrar una contraprestació adequada per treballs d'igual valor, a tenir unes condicions de treball segures i saludables, inclosa la protecció contra l'assetjament, i a la reparació dels greuges soferts.

e.6) Drets sindicals

La Convenció protegeix l'exercici dels drets sindicals per part de les persones amb discapacitat. La prestació d'una activitat laboral d'índole remuneratòria per part de la persona amb discapacitat està associada a l'exercici dels drets sindicals en condicions d'igualtat amb la resta de persones.

e.7) Orientació laboral

La Convenció persegueix la implicació dels estats amb la finalitat que les persones amb discapacitat tinguin un accés efectiu a programes generals d'orientació tècnica i vocacional, a serveis de col·locació i a formació professional i contínua. A més a més, cal que els estats donin suport a les oportunitats d'ocupació i promoció professional de les persones amb discapacitat en el mercat laboral, i també en el moment de la cerca, l'obtenció i el manteniment de l'ocupació.

e.8) Iniciatives empresarials pròpies

La Convenció protegeix i incentiva les pràctiques estatals que possibiliten la creació d'empreses per part de persones amb discapacitat. Declara també que els estats han de promoure les oportunitats empresarials de constitució de cooperatives.

e.9) Programes de rehabilitació vocacional i professional

L'estat part ha de promoure tota mena de polítiques socials i professionals que garanteixin d'alguna manera la rehabilitació professional, la reincorporació i el manteniment de les persones amb discapacitat en llurs respectius llocs de treball.

e.10) Sector públic i sector privat

La Convenció imposa als estats el deure de promoure i garantir l'exercici del dret del treball. En el cas del sector públic, amb l'obligació explícita de la Convenció de «contractar persones amb discapacitat»; en el cas del sector privat, els estats han de promoure l'ocupació mitjançant polítiques i mesures pertinents, que poden incloure programes d'acció positiva, incentius i altres mesures.

Com es pot veure, la Convenció estableix una diferenciació important: mentre que en l'àmbit del sector públic estableix l'obligatorietat de les administracions d'incorporar persones amb discapacitat a llurs plantilles, amb relació al sector privat els estats només han de «promoure» l'ocupació incentivant-la amb mesures d'acció positiva. La Convenció imposa als estats el deure, que cal remarcar d'una manera especial, de contractar persones amb discapacitat en el sector públic. L'obligació dels estats amb relació al sector privat és de prendre totes les mesures perquè cap persona, organització o empresa discrimini per motius de discapacitat.

e.11) La distribució de competències en matèria de treball

L'Estat no és l'únic poder públic intern amb capacitat normativa a Espanya. L'aprovació de la Constitució espanyola va suposar el trencament del monopoli legislatiu, atribuït fins aquell moment a l'Estat, i el reconeixement de les facultats legislatives i reglamentàries dels parlaments i dels altres òrgans executius de les diferents comunitats autònomes. Amb tot, la Constitució, que tant generosa ha estat atribuint capacitat normativa als subjectes que intervenen privadament en el mercat de treball (article 37.1), ha deixat molt poc marge de joc a les comunitats autònomes per a regular la matèria laboral, donada l'atribució exclusiva a l'Estat d'aquesta competència per l'article 149.1.17, que limita el paper de les comunitats autònomes a l'execució de la legislació estatal.

El Tribunal Constitucional s'ha encarregat de precisar que, en aquest punt, el terme *legislació* ha d'ésser entès en un sentit ampli o material, comprenent tant les lleis formals com els reglaments que les despleguen⁶. La reserva a l'Estat de la competència exclusiva en matèria legislativa i reglamentària laboral garanteix la uniformitat en l'ordenació jurídica de la matèria en tot el territori de l'Estat, sense que sigui possible, per tant, procedir a la disgregació en àmbits autonòmics i assegurant, així, en definitiva, la tutela del principi d'igualtat. Certament, com ha apuntat l'alt tribunal, «la diversificació de la legislació laboral en les diferents comunitats autònomes seria en tot cas incompatible amb l'article 139.1 CE, segons el qual tots els espanyols tenen genèricament els mateixos drets i deures, en les diferents parts del territori espanyol». El concepte *legislació* no inclou, però, els reglaments organitzatius que no afectin la situació o els drets dels administrats i restin referits a la mera estructuració interna de l'organització administrativa.⁷

6. STC 18/1982, del 4 de maig; STC 57/1982, del 27 de juny, i STC 7/1985, del 25 de gener.

7. STC 35/1992, del 23 de març, i, en el mateix sentit, STC 360/1993, del 3 de desembre.

Les comunitats autònomes gaudeixen, doncs, d'acord amb aquesta doctrina constitucional, de potestat per a promulgar disposicions administratives *ad intra*, que afecten l'organització dels serveis corresponents en matèria de llur competència⁸. Poden, per tant, dictar les normes precises per a l'execució regular dels serveis estatals que els siguin transferits, sempre que no alterin llur règim jurídic general, que és competència de l'Estat.

Pel que fa a la matèria pròpiament laboral, reservada a la legislació estatal, el Tribunal Constitucional ha declarat preceptivament que no és la que es refereix genèricament al món del treball, sinó, en un sentit concret i restringit, la que regula directament la relació laboral, la relació que existeix entre els treballadors que presten llurs serveis retribuïts per compte d'altri i els empresaris per als quals i sota la direcció dels quals es presten aquests serveis. La legislació laboral és, per tant, per al Tribunal Constitucional, la que regula el treball assalariat, l'estat del qual sorgeix de l'existència d'un contracte de treball. Això pressuposa que el nucli normatiu que directament regula aquestes relacions individuals o col·lectives, que constitueixen l'objecte bàsic de l'anomenat *dret del treball*, resta fora de la potestat normativa pròpia de Catalunya, que no posseeix, segons les tesis del Tribunal Constitucional, cap espai de regulació en aquest marc nuclear (STC 195/1996, del 28 de novembre).

Resta exclòs d'aquest concepte restrictiu la legislació sobre societats corporatives i sobre formació professional. Així mateix, les comunitats autònomes, a la vista de la interpretació restrictiva del qualificatiu «laboral», poden dur a terme, i de fet estan emprant, una certa activitat legislativa, configuradora d'una política laboral paral·lela a l'estatal, en un bloc més o menys ampli de matèries perilaborals o només indirectament laborals, com ara determinats aspectes de les polítiques de foment del treball (per exemple, subvencions a la contractació de treballadors discapacitats en llur territori) o el diàleg social desenvolupat en determinats organismes creats *ad hoc* (per exemple, la taula de discapacitat laboral de Catalunya), per llur connexió amb la política econòmica, a l'empara de l'article 148.1.13 CE, que reconeix competències a Catalunya en el foment del desenvolupament econòmic de la comunitat autònoma dins dels objectius emmarcats per la política econòmica nacional.

Amb tot, la posterior Sentència del Tribunal Constitucional 195/1996 sembla que amplia aquesta delimitació tan estricta perquè considera que les matèries de col·locació, treball, ajudes de foment del treball i formació professional ocupacional s'inscriuen en la matèria «legislació laboral» perquè fan referència a les activitats de contractació laboral en les diferents fases. La formació professional contínua, com que és un dret que ostenten els treballadors en el si de la relació laboral, s'ha d'emmarcar, així mateix, en el títol competencial referit a la legislació laboral, la qual cosa no impedeix que Catalunya pugui i hagi d'exercir les funcions relatives a la gestió dels recursos destinats a la formació professional contínua en el seu territori, en compliment del que disposen els decrets que operaren el traspàs de l'Estat d'aquesta matèria (STC 95/2002, del 23 de setembre;

8. STC 35/1992, del 23 de març, i, en el mateix sentit, STC 360/1993, del 3 de desembre.

STC 190/2002, del 17 d'octubre, i STC 158/2004, del 21 de setembre).

Les comunitats autònomes tampoc no tenen competències per a establir normes de caràcter administratiu o processal aplicables a aquestes relacions, no només perquè les citades normes són en algun sentit legislació laboral, sinó per l'atribució competencial concreta que estableixen en aquests àmbits les regles 18 i 5 de l'article 149.1 CE, respectivament.

Al marge d'aquesta capacitat limitada de regulació autònoma sobre determinades matèries indirectament laborals, les comunitats autònomes, com ja s'ha dit, no tenen potestats normatives en l'àmbit de les relacions de treball, i en tot cas es limiten a assumir en llurs estatuts respectius les competències relatives a l'execució de la legislació laboral de l'Estat.

De tot el que s'ha exposat es deriva que l'àmbit de les competències autonòmiques referit a l'execució de la legislació laboral es limita a l'aplicació d'aquesta. No comprèn, doncs, el desplegament reglamentari de les lleis laborals estatals, sinó el desenvolupament del conjunt d'actuacions precis per a la posada en pràctica de la normativa reguladora del conjunt del sistema de relacions laborals, que inclou actuacions administratives, inspectores, sancionadores, i també l'aprovació de normes per a l'organització dels serveis corresponents. D'aquesta manera, Catalunya es converteix en executora ordinària de l'ordenament jurídic laboral, i no només intern, sinó també de dret social comunitari i internacional. Assumeix, així, la gestió en els àmbits autonòmics respectius dels serveis corresponents que li han estat transferits, en els termes indicats.

D'acord amb el que ha estat exposat fins a aquest punt, l'article 170 de l'Estatut d'autonomia deixa molt clar que:

«1. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de treball i relacions laborals, que inclou en tot cas:

- »a) Les relacions laborals i les condicions de treball.
- »b) Les polítiques actives d'ocupació, que inclouen la formació dels demandants d'ocupació i dels treballadors en actiu, i també la gestió de les subvencions corresponents. La Generalitat participa en els plans o les activitats de formació que superin l'àmbit territorial de Catalunya.
- »c) Les qualificacions professionals a Catalunya.
- »d) La intermediació laboral, que inclou la regulació, l'autorització i el control de les agències de col·locació amb seu a Catalunya.
- »e) La negociació col·lectiva i el registre dels convenis col·lectius de treball.
- »f) Els procediments de regulació d'ocupació i d'actuació administrativa en matèria de trasllats col·lectius entre centres de treball situats a Catalunya.
- »g) La prevenció de riscos laborals i la seguretat i la salut en el treball.
- »h) La potestat sancionadora de les infraccions de l'ordre social, en l'àmbit de les seves competències.

»i) La determinació dels serveis mínims de les vagues que tinguin lloc a Catalunya.

»j) El control de legalitat i, si escau, el registre posterior dels convenis col·lectius de treball de les empreses que compleixen llur activitat exclusivament a Catalunya.

»k) Els instruments de conciliació, mediació i arbitratge laborals.

»l) L'elaboració del calendari de dies festius que ha de regir a tot el territori de Catalunya.

»2. Correspon a la Generalitat la competència executiva sobre la funció pública inspectora en tot allò que regula aquest article. A aquest efecte, els funcionaris dels cossos que compleixen aquesta funció depenen orgànicament i funcionalment de la Generalitat. Per mitjà dels mecanismes de cooperació que determina el títol V, s'han d'establir les fórmules de garantia de l'exercici eficaç de la funció inspectora en l'àmbit social.»

En tot cas, i d'acord amb aquests títols competencials, la Generalitat té competències per a dissenyar programes de foment de l'ocupació de les persones amb discapacitat, que poden incloure mesures com ara subvencions, ajuts o programes formatius. Els programes han de fomentar mesures basades en la Convenció i inspirades en els principis de l'autonomia personal i la igualtat d'oportunitats en el lloc de treball i en altres àmbits com la formació.

e.12) La normativa estatal. Valoració de l'adequació a la Convenció de la normativa laboral estatal vigent a Catalunya

– Aproximació constitucional

La Constitució espanyola prohibeix les discriminacions per qualsevol condició o circumstància personal o social (article 14), legitima l'acció positiva (article 9.2) i obliga els poders públics a realitzar polítiques favorables a les persones amb discapacitat i a emparar-les especialment per a la consecució dels drets que tenen tots els ciutadans (article 49). La jurisprudència constitucional (STC 269/1994, del 3 d'octubre) ja va precisar que la relació d'elements discriminatoris no és tancada i que la discapacitat, per tant, pot constituir una causa real de discriminació.

La Constitució legitima les mesures que fonamenten la igualtat d'oportunitats de les persones afectades per qualsevol tipus de discapacitat. En aquest sentit, la mal anomenada *discriminació positiva* no és contradictòria amb el principi de no-discriminació, atès que la Constitució, a partir del reconeixement de l'existència real de condicions de desigualtat entre els ciutadans per múltiples factors, avala clarament la necessitat d'un compromís dels poders públics per a reequilibrar la situació de desavantatge inicial.

El grau de protecció de l'article 14 de la Constitució es fa palès en la possibilitat d'acudir als tribunals ordinaris mitjançant un procediment basat en els principis de preferència i sumarietat. Un cop esgotada la via jurisdiccional ordinària, la vulneració d'aquest precepte pot ésser objecte de recurs d'empara davant del Tribunal Constitucional.

– Principals textos legals

• L'Estatut dels treballadors

Aprovat per Real Decret Legislatiu 1/1995, del 14 de març, l'Estatut dels treballadors prohibeix, en l'àmbit de les relacions laborals, qualsevol discriminació en el treball per raó de disminucions físiques, psíquiques i sensorials, sempre que els treballadors es trobin en condicions d'aptitud per a desenvolupar el treball de què es tracti. Així doncs, la norma mare del dret laboral espanyol recull i empara la no-discriminació per raó de discapacitat, sempre que, puntualitzada, la persona es trobi en les condicions adequades per a desenvolupar aquella tasca determinada.

• Llei de l'Estat 13/1982, del 7 d'abril, d'integració social dels minusvàlids

L'aplicació de la Llei d'integració social dels minusvàlids (LISMI) ha donat lloc, en molts casos, a canvis importants en la realitat de les persones amb discapacitat. En la línia d'estudi de la Comissió destaquen:

◦ Ocupació ordinària i ocupació protegida. S'han establert les anomenades *quotes de reserva del treball* a les empreses ordinàries, els incentius a la contractació i les ajudes a la creació i el manteniment de l'ocupació en els centres especials de treball. A l'empara de la Llei d'integració social dels minusvàlids (LISMI), en la darrera dècada, s'han firmat els acords entre el Ministeri de Treball i Afers Socials (MTAS) i el Comitè Espanyol de Representants de Minusvàlids (CERMI) del 1997 i del 2002 per a avançar en la millora de les oportunitats de treball d'aquest col·lectiu. L'acord del 1997 va promoure, per exemple, la regulació de mesures alternatives per a generalitzar la quota de reserva del 2 per cent dels empleats a les empreses de cinquanta o més treballadors, i una millora dels incentius a la contractació i a la formació professional. L'últim dels acords fomenta i millora els incentius a la contractació de minusvàlids, especialment dones, i les mesures d'intermediació laboral, i impulsa noves línies de treball com la modernització dels serveis d'ajustament personal i social dels centres especials de treball, l'ocupació amb suport i els enclavaments laborals mínims.

◦ Seguretat Social. A principis dels anys noranta del segle xx es va crear un sistema universal de prestacions no contributives per a persones amb discapacitat en grau igual o superior al 65 per cent. Recentment s'ha aprovat també l'anomenada *jubilació anticipada* de determinades categories de persones amb discapacitat (modificació de l'article 161.2 del text refós de la Llei general de la seguretat social, aprovat pel Real decret legislatiu 1/1994, del 20 de juny).

◦ Serveis socials. El dret a gaudir-ne s'ha estès a les persones amb discapacitat d'una manera totalment universal.

• Llei de l'Estat 51/2003, del 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat

Vint anys després de l'aprovació de la Llei d'integració social dels minusvàlids (LISMI), la situació a Espanya ha canviat molt, en un sentit favorable. Les possibilitats

d'aplicació efectiva dels mandats en matèria de discapacitat són més altes, pel consens i la sensibilitat social existents en aquest sentit. La Llei de l'Estat 51/2003 suposa un salt qualitatiu perquè pretén coresponsabilitzar, a més dels poders públics, la societat civil en la consecució de l'objectiu de l'accessibilitat universal. Aquesta llei opta per un mecanisme doble de protecció, en seu jurisdiccional i en seu administrativa, que actui alternativament o subsidiàriament d'acord amb els principis generals que imperen en l'ordenament.

Portar la discapacitat al camp dels drets significa que en darrera instància és el jutge qui ha de decidir sobre el compliment efectiu d'aquest dret. Això representa un salt d'una enorme importància, que modifica considerablement el marc normatiu sobre la discapacitat. Aquesta llei constitueix, doncs, una oportunitat històrica per a impulsar decididament la igualtat efectiva de les persones amb discapacitat, consagrada en la Constitució però que encara no és una realitat plena.

L'article 2 d'aquesta llei concreta dos conceptes bàsics. Per una banda, defineix l'*accessibilitat universal* com «la condició que han de complir els entorns, processos, béns, productes i serveis, així com els objectes o instruments, eines i dispositius, per ser comprensibles, utilitzables i practicables per totes les persones en condicions de seguretat i comoditat i de la forma més autònoma i natural possible. Pressuposa l'estratègia de "disseny per a tothom" i s'entén sense perjudici dels ajustos raonables que s'hagin d'adoptar». I per l'altra, defineix el concepte d'*ajustaments raonables* com «les mesures d'adequació de l'ambient físic, social i actitudinal a les necessitats específiques de les persones amb discapacitat que, d'una manera eficaç i pràctica i sense que suposi una càrrega desproporcionada, facilitin l'accessibilitat o participació d'una persona amb discapacitat en igualtat de condicions que la resta dels ciutadans» (article 7.c).

La mateixa llei ja estableix que per a determinar si una càrrega és proporcionada o no s'han de tenir en compte els costos de la mesura, els efectes discriminatoris que suposi per a les persones amb discapacitat la seva no-adopció, l'estructura i les característiques de la persona, l'entitat o l'organització que l'ha de posar en pràctica i la possibilitat que tingui d'obtenir finançament oficial o qualsevol altra ajuda.

• Llei de l'Estat 62/2003, del 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i d'ordre social

La Llei de l'Estat 62/2003 constitueix la transposició de la Directiva 2000/78/CE del 27 de novembre de 2000, relativa a l'establiment d'un marc general per a la igualtat de tracte en el treball i l'ocupació. Modifica diverses lleis per a incorporar els conceptes de *discriminació positiva directa i indirecta*. D'aquesta manera modernitza la regulació de la igualtat de tracte en el treball i l'adapta també, en matèria de discapacitat, a la Convenció. Es pot dir, doncs, que aquesta llei recull l'esperit de la Convenció en matèria de treball i regulació de l'ocupació.

◦ Modificació del text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors

La Llei de l'Estat 62/2003 disposa una nova redacció per a l'article 17.1 del text refós de la Llei de l'Estatut

dels treballadors, que estableix la nul·litat de qualsevol precepte reglamentari, clàusula de conveni col·lectiu, pacte individual o decisió unilateral de l'empresari o empresària que contingui discriminacions desfavorables per raó d'una discapacitat. Així mateix, considera nul·la qualsevol decisió de l'empresari o empresària que suposi un tracte desfavorable dels treballadors com a reacció davant d'una reclamació o d'una acció judicial en defensa del principi d'igualtat de tracte i no-discriminació.

◦ Modificació de la Llei de l'Estat 13/1982, del 7 d'abril, d'integració social dels minusvàlids

La Llei de l'Estat 62/2003 modifica l'article 37 de la Llei d'integració social dels minusvàlids i hi afegeix l'article 37 bis. Aquests articles introdueixen mesures especials importants destinades a prevenir o a compensar els desavantatges causats amb motiu de la discapacitat. L'article 37 bis obliga els empresaris a adoptar a favor de les persones amb discapacitat les mesures adequades per a adaptar-los el lloc de treball i garantir l'accessibilitat de l'empresa en funció de les necessitats de cada situació concreta. El límit d'aquesta obligació és que les dites mesures no suposin una càrrega excessiva per a l'empresari o empresària, la qual cosa es determina tenint en compte el cost, l'existència d'ajudes públiques i el volum de negocis de l'empresa.

Les disposicions analitzades són les més significatives en la matèria. A partir d'aquí, una llarga llista de reglaments i ordres ha acabat precisant altres aspectes pràctics d'una gran transcendència:

- Incentius econòmics per al foment de la contractació indefinida i de la contractació temporal.
- Creació dels contractes d'interinitat amb treballadors discapacitats desocupats, contractes en pràctiques, contractes per a la formació, entre d'altres.
- Incentius econòmics per al foment del treball autònom i de l'economia social.
- Mesures de reserva de lloc de treball per a treballadors amb una discapacitat legalment reconeguda.
- Llei de l'Estat 7/2007, del 12 d'abril, de l'Estatut bàsic de l'empleat públic

La Llei de l'Estat 7/2007 estableix que tots els ciutadans tenen dret a l'accés a l'ocupació pública d'acord amb els principis constitucionals d'igualtat, mèrit i capacitat (article 55). L'article 59 es refereix específicament a les persones amb discapacitat i estableix una quota de reserva no inferior al 5 per cent de les vacants per a ésser cobertes per persones amb discapacitat, sempre que superin els processos selectius i acreditin llur discapacitat i la compatibilitat amb les tasques, de manera que progressivament s'assoleixi el 2 per cent dels efectius totals de cada Administració pública. Aquesta llei deixa a cada Administració l'adopció de les mesures necessàries per a establir les adaptacions i els ajustaments raonables de temps i mitjans en el procés selectiu i, un cop superat aquest procés, les adaptacions del lloc de treball a les necessitats de les persones amb discapacitat (article 59.2)

- Reial Decret 406/2010, del 31 de març, pel qual s'aprova l'oferta de treball públic per al 2010

El Reial Decret 406/2010 estableix la reserva d'un 7 per cent de les places de treball públic per a persones amb discapacitat, i precisa que un 2 per cent ha d'ésser per a persones amb discapacitat intel·lectual.

e.13) La normativa catalana. Valoració de l'adequació a la Convenció de la normativa laboral estatal vigent a Catalunya

Correspon a la Comissió, especialment en el marc d'aquest informe, estudiar amb un cert detall la normativa per a la promoció de l'ocupació de les persones amb discapacitat aprovada per la Generalitat.

Actualment, dins del Departament de Treball, la Direcció General d'Igualtat d'Oportunitats en el Treball ha estat la responsable, entre d'altres funcions, de l'impuls de les polítiques d'igualtat d'oportunitats com un dels eixos fonamentals d'una política adreçada a assegurar la cohesió i la justícia socials. Amb aquest objectiu, l'any 2007, amb la participació de les principals federacions i entitats del sector, es va elaborar l'Estratègia per a la inserció laboral de les persones amb discapacitat a Catalunya 2008-2010, aprovada en el marc del Consell de Relacions Laborals el març del 2008. Aquesta estratègia vol promoure l'ocupació de qualitat de les persones amb discapacitat i donar un nou impuls a la d'inserció laboral d'aquest col·lectiu partint de la inserció laboral com a eix bàsic per a l'autonomia de les persones amb discapacitat i considerant l'ocupació de les persones amb discapacitat o malaltia mental en el marc més ampli de les polítiques d'ocupació.

En aquest mateix marc, el Govern de la Generalitat va aprovar traspasar les competències sobre els centres especials de treball del Departament d'Acció Social i Ciutadania al Departament de Treball amb l'objectiu que totes les polítiques actives adreçades al foment i a la millora de la inserció laboral de les persones amb discapacitat o malaltia mental s'integrin amb una mateixa visió de la realitat i de les necessitats d'aquests col·lectius.

A partir d'aquesta estratègia el Departament de Treball ha impulsat diferents reglamentacions en el marc competencial que li és propi mitjançant l'elaboració de normativa de foment de la inserció en el mercat ordinari, l'ocupació autònoma i la inserció en el mercat protegit. Igualment ha tingut en compte la millora de les condicions de seguretat i salut laboral de les persones amb discapacitat en el marc de l'Estratègia catalana de seguretat i salut laboral. Destaquen en aquest sentit:

– Promoció de l'ocupació autònoma

- ORDRE TRE/123/2009, del 9 de març, per la qual s'estableixen les bases reguladores que han de regir la concessió de subvencions per a la promoció de l'ocupació autònoma. Aquesta ordre regula la concessió d'una àmplia relació de subvencions destinades a promoure l'ocupació autònoma, és a dir, l'establiment de persones amb discapacitat que pretenen emprendre un projecte empresarial o professional per llurs propis mitjans, de-

senvolupant, amb el suport i la col·laboració dels centres pertinents si escau, llur idea professional principal.

– Promoció de la inserció laboral en el mercat ordinari, mitjançant els incentius a la contractació, el suport als serveis d'inserció laboral de persones amb discapacitat o malaltia mental i el foment del treball amb suport

- ORDRE TRE/509/2009, del 2 de novembre, per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió d'ajuts i subvencions als programes d'igualtat d'oportunitats en el treball: programes laborals per a la diversitat. La finalitat d'aquesta ordre és establir i regular les bases que han de garantir la concessió de subvencions a les empreses que promoguin programes d'igualtat en el treball, mitjançant la contractació de persones amb risc d'exclusió laboral per causa de minusvalidesa. L'Ordre estableix: «Augmentar la participació en el mercat de treball promovent polítiques actives d'ocupació i crear vincles entre protecció social i aprenentatge permanent és un objectiu prioritari. S'han de preveure actuacions adreçades a l'accés, la presència i la permanència de les persones amb situació o greu risc d'exclusió i de les persones amb discapacitat o malaltia mental al mercat de treball d'acord amb les seves necessitats i potencialitats específiques, igualment que s'han de potenciar estratègies que fomentin la inclusió activa a través de mesures orientades als mercats de treball inclusius.»

- ORDRE TRE/527/2009, del 19 de novembre, de modificació de l'Ordre TRE/290/2009, del 28 de maig, per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió de subvencions destinades als serveis de suport a la integració laboral de les persones amb discapacitat, i s'obre nova convocatòria destinada a ens locals per a l'any 2009. La finalitat d'aquesta ordre és, essencialment, possibilitar la integració laboral dels discapacitats, en aquest cas, subvencionant els serveis de suport que puguin establir a aquest efecte determinats organismes, especialment els ens locals.

– Promoció del foment de la integració laboral de les persones amb discapacitat en els centres especials de treball

- ORDRE TRE/97/2009, del 3 de març, per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió de subvencions destinades al foment de la integració laboral de les persones amb discapacitat en centres especials de treball i de publicació d'importos màxims per a l'any 2010. La finalitat de l'Ordre és, essencialment, regular un paquet de subvencions vàries que permetin fomentar la integració de persones amb discapacitat al món laboral, en aquest cas, però, per mitjà de centres especialitzats de treball.

- ORDRE TRE/98/2009, del 3 de març, per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió de subvencions destinades a la realització d'accions relatives a les unitats de suport a l'activitat professional en el marc dels serveis d'ajustament personal i social de les persones amb discapacitat en els centres especials de treball, i s'obre la convocatòria per a l'any 2010, modificada per l'Ordre TRE/63/2010, del 10 de febrer. La finalitat de l'Ordre és gratificar econòmicament els centres de treball especial que hagin fet un especial esforç a contractar professionals qualificats en llurs

unitats de suport. Als efectes d'aquestes subvencions, es considera que s'ha produït un esforç econòmic i qualitatiu compensable quan la dedicació del personal tècnic es troba distribuïda, en uns percentatges determinats, entre professionals amb alguna de les titulacions universitàries següents: psicologia, treball social, educació social, pedagogia, medicina (salut mental), teràpia ocupacional o fisioteràpia.

– Promoció de l'accés de persones amb discapacitat a la funció pública

Finalment, i amb relació a l'ocupació pública de les persones amb discapacitat, el Govern vetlla per promoure l'accés de persones amb discapacitat a la funció pública, i també pel compliment de les mesures alternatives.

- El Decret Legislatiu 1/1997, de 31 d'octubre, pel qual s'aprova la refosa en un text únic dels preceptes de determinats textos legals vigents a Catalunya en matèria de funció pública, estableix en l'article 26 que el Govern ha de promoure les condicions necessàries per a facilitar l'accés a la funció pública de persones amb discapacitat en igualtat de condicions que la resta d'aspirants.

S'estableix una reserva de fins a un 5 per cent de les places incloses en les ofertes d'ocupació pública. Així mateix, determina que el desplegament reglamentari de l'article 26 ha d'establir les condicions personals d'aptitud per a l'exercici de les funcions corresponents, les quals s'han d'acreditar, si escau, mitjançant un dictamen vinculat expedit per un equip multiprofessional competent, emès abans del començament de les proves selectives, de manera que es pugui garantir el compliment de les funcions dels diferents llocs de treball i la prestació del servei públic consegüent. També ha de garantir les adaptacions necessàries per a la realització de les proves.

f) Actuacions complementàries de la Comissió

f.1) Visita a l'entitat Tasubinsa (Talleres Auxiliars de Subcontratación Industria Navarra, SA)

Una delegació de la Comissió, formada pels diputats Irene Rigau i Oliver, presidenta de la Comissió, i Assumpció Laïlla, del Grup Parlamentari de Convergència i Unió; Alexandre Martínez Medina i Rosa Maria Ferrer Valls, del Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi; Bernat Valls i Fuster, del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya; M. Belén Pajares i Ribas, del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya; Laura Massana Mas, del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, va realitzar una visita a l'entitat Tasubinsa (Talleres Auxiliars de Subcontratación Industria Navarra, SA) els dies 13 i 14 de maig de 2010 per tal de conèixer la seva experiència innovadora en l'àmbit de l'ocupació laboral de les persones amb discapacitat. Els diputats es van entrevistar amb:

- Representants de l'empresa Tasubinsa:

Alberto Toca López de Torre, president.

José Pérez Plano, director gerent.

Pablo Jaso Litago, director de l'Àrea d'Operacions.

Ana San Martín Aniz, responsable de l'Àrea de Gestió Social.

María Esteban López, responsable de l'Àrea de Comunicació.

Felipe Oronsospe Barbarin, director de l'Àrea d'Administració i Finances.

Josune Valdivieso, responsable de l'Àrea de Gestió de Persones.

• Servei Navarrès d'Ocupació:

José Luis Ruiz Ciruelos, director gerent.

Juan Antonio Heras, del Servei de Promoció d'Ocupació i Igualtat d'Oportunitats.

• Anfas (Associació Navarresa a favor de les Persones amb Discapacitat Intel·lectual):

Alberto Enrique Martín, president.

Gerardo Posada, director gerent.

• Departament d'Afers Socials:

Begoña Rodríguez Marcos, directora gerent de l'Agència Navarresa per la Dependència.

Pilar Elcarte Elcarte, sotsdirectora de l'Agència Navarresa per la Dependència.

Marta Álvarez Alonso, directora general d'Afers Socials i Cooperació al Desenvolupament.

• Parlament de Navarra:

M. José Vidorreta Alfaro, presidenta de la Comissió d'Afers Socials, del Grup Parlamentari Unió del Poble Navarrès.

Samuel Caro Sádaba, portaveu de les comissions d'Innovació, Empresa i Ocupació, i de Relacions Institucionals, del Grup Parlamentari Socialista.

Javier Monzón Romé, portaveu de les comissions d'Afers Socials, Família, Joventut i Esport, i de Reglament, del Grup Parlamentari Socialista.

Els consellers del Govern de Navarra José M. Roig Aldasoro (Departament d'Innovació, Empresa i Ocupació) i M. Isabel García Malo (Departament d'Afers Socials, Família, Joventut i Esport) van saludar la delegació.

La delegació va visitar les plantes de Tasubinsa a Tudela, Orkoien, Tafalla, Beriáin i Arazuri.

f.2) Demostració sobre un circuit urbà de les dificultats amb què es pot trobar una persona cega o deficient visual al carrer.

Comissió d'Estudi de la Situació de les Persones amb Discapacitats, 19 de febrer de 2009.

Foto: Parlament de Catalunya

«Una vintena de diputats, encapçalats pel president, Ernest Benach, han viscut aquesta tarda en persona què se sent quan s'és cec. La iniciativa, impulsada per la delegació de l'ONCE a Catalunya amb la col·laboració de la Comissió d'Estudi de la Situació de les Persones amb Discapacitats, tenia per objectiu conscienciar la població dels reptes que han de superar cada dia els invidents.

»Amb els ulls tapats i un bastó per a cecs, els diputats, acompanyats per tècnics de rehabilitació de l'ONCE, han recorregut un circuit, habilitat davant el Palau, amb diferents obstacles, com canvis d'altura del terreny, fanals o contenidors d'escombraries al mig del pas, una zona d'obres amb bastida mecanotub, indicadors o una terrassa de bar simulada amb plantes, taula, cadires i un para-sol.

»La sensació de desorientació i inseguretats han estat comunes en tots els diputats. En l'experiència hi han participat, a més de Benach, el secretari quart, Rafel Luna; la presidenta de la comissió, Irene Rigau, i els diputats Maria Assumpció Laïlla, Joan Morell, Josep Lluís Cleries (CiU), Carme Figueras, Àlex Martínez, Rosa Maria Ferrer, Núria Segú (PSC-CpC), Marta Cid, Maria Àngels Cabasés, Pere Bosch (ERC), Daniel Sira, Rafael López (PPC), Laia Ortiz, Laura Massana i Daniel Pi (ICV-EUiA).»

f.3) Lliurament dels Premis ONCE Catalunya a la Solidaritat i la Superació

Els Premis ONCE Catalunya a la Solidaritat i la Superació reconeixen persones i entitats que hagin defensat la integració de les persones cegues o amb qualsevol altre tipus de discapacitat dins l'àmbit de Catalunya, i també qui hagi treballat i lluitat per la superació individual o col·lectiva. L'ONCE Catalunya convoca aquests premis cada dos anys.

– 4a edició: 12 de novembre de 2007

L'any 2007 la presidenta de la Comissió fou convidada per a lliurar els premis a Albert Espinosa.

– 5a edició: 11 de novembre 2009

L'any 2009 la presidenta de la Comissió fou convidada de nou per a lliurar els premis a Joaquín Romero i Borja Romero.

f.4) Jornades Internacionals de Discapacitat i Drets Humans

La presidenta de la Comissió va participar a Barcelona, el 13 d'abril de 2010, en la Mesa de Polítiques Públiques de la jornada organitzada per la Fundació Aequitas del Consell General del Notariat i de l'Obra Social de la Fundació La Caixa per a analitzar l'impacte en les persones de la Convenció internacional de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitats.

4. CONCLUSIONS

A partir de les aportacions dels compareixents i de l'anàlisi de la Convenció internacional de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitats en matèria d'habitatge i d'ocupació, la Comissió ha arribat a les conclusions següents:

– Un nou model social en matèria de discapacitat

Cal aprofundir en un model d'atenció centrat en la persona, no en l'estructura, amb serveis flexibles que permetin compatibilitzar el servei d'atenció amb altres aspectes, com ara el treball, la formació o la residència, d'acord amb les necessitats dels usuaris.

La Convenció impulsa un nou model en matèria de discapacitat. Una de les bases d'aquest nou model social rau en el fet que les causes que originen la discapacitat no són individuals, sinó que són sobretot socials. Per tant, no són exclusivament les limitacions individuals les que determinen la discapacitat, sinó també les li-

mitacions de la societat per a prestar serveis apropiats i per a assegurar les necessitats de les persones amb discapacitat. En definitiva, la discapacitat es considera el resultat de la interacció entre una persona i el seu entorn i no només quelcom que rau en la persona com a conseqüència d'una limitació.

D'acord amb la Convenció, doncs, la discapacitat no és un problema de la persona i el tractament ja no segueix les pautes del model mèdic o rehabilitador anterior, sinó que s'integra, des d'un punt de vista jurídic, en el discurs dels drets humans. De la Convenció es desprèn el mandat d'aconseguir l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat en igualtats de condicions amb la resta de la ciutadania.

D'altra banda i d'acord amb el que determina la Convenció, caldria fer una revisió de totes les normes basades encara en un model no social de la discapacitat (i que en són majoria). El que es defensa a partir de l'entrada en vigor de la Convenció és la necessitat d'establir totes les mesures necessàries per a reforçar l'autonomia personal i la capacitat d'elecció i decisió de les persones amb discapacitat.

Finalment, cal destacar que la Convenció complementa altres tractats internacionals de drets humans. No reconeix drets nous per a les persones amb discapacitat, però aclareix quin és el paper que els estats han d'adoptar amb relació a aquestes. Per aquest motiu, a partir d'aquest text normatiu se singularitzen conceptes importants com el dels ajustaments raonables, que, si bé són anteriors a la Convenció, ara adquireixen un sentit ple.

– El tractament de la discapacitat en l'àmbit de l'ocupació

La manca d'oportunitats en el treball és una de les dificultats a què s'han d'enfrontar les persones amb discapacitat. La Convenció, des del model social que defensa en el seu articulat, estableix eines per a lluitar contra la discriminació i adequar l'entorn laboral a les necessitats de les persones amb discapacitat. Dins del marge d'aquest objectiu, el disseny per a tots i els ajustaments raonables són estratègies essencials per a aconseguir un àmbit laboral inclusiu.

El sistema d'ocupació pública conforme a la Convenció ha de posar l'accent en els ajustaments raonables per a garantir l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat d'una manera igualitària. L'adopció de diferents mesures o d'ajustaments raonables segons la singularitat de la persona amb discapacitat reequilibra la situació de desavantatge inicial i garanteix que totes les persones, amb o sense discapacitat, exerceixin llur dret al treball d'una manera igualitària i no discriminatòria.

De fet, el principi de no-discriminació és un dels eixos principals de la Convenció. Els estats i llurs agents han de posar-hi fi, tant pel que fa a les mesures discriminatòries contingudes en la legislació com pel que fa a les existents a la pràctica en el mercat laboral.

La discriminació i la desigualtat de les dones amb discapacitat també és una de les qüestions que afronta la Convenció. D'acord amb l'articulat, cal crear i enfortir polítiques públiques amb perspectiva de gènere que s'ocupin d'una manera especial de les dificultats laborals d'aquest col·lectiu. Així mateix, calen instruments legals enfocats directament a combatre la discriminació de la dona amb discapacitat com a mesura per a lluitar contra la doble discriminació que pateix.

D'altra banda, caldria vetllar per la no-banalització de les malalties mentals en l'àmbit laboral. L'ocupació de les persones amb discapacitat s'ha de dur a terme en entorns laboralment normalitzadors.

Cal procedir també a l'actualització econòmica de les subvencions per a la creació de llocs de treball. Existeix un desequilibri entre les aportacions econòmiques als equips d'intermediació i seguiment de la inserció en l'empresa ordinària i les subvencions aportades per a l'administració dels centres especials de treball. L'atomització dels centres especials de treball és, d'altra banda, un perjudici per a la sostenibilitat del sector.

S'ha verificat, però, que tant la capacitat normativa del Parlament de Catalunya com de la Generalitat en l'àmbit del treball és limitada, atès que la competència per a la regulació dels mercats laborals, i especialment de les relacions laborals que s'hi desenvolupen, correspon essencialment a l'Estat, d'acord amb la distribució de competències que estableix la Constitució. Amb tot, és notori que ambdues institucions, en llur respecteiu marc de competències, han fet un esforç per promocionar l'ocupació de les persones amb discapacitat en el marc laboral, tal i com estableix la Convenció. L'esforç és important, per bé que la realitat fàctica dista molt encara de la pretensió inicial.

En aquest sentit, és important que els organismes implicats continuïn desenvolupant i impulsant polítiques d'ocupació que garanteixin el dret al treball de les persones amb discapacitat i l'aplicació efectiva dels principis de no-discriminació i d'igualtat d'oportunitats.

– El tractament de la discapacitat en matèria d'habitatge

Tenint present el nou model social en matèria de discapacitat que estableix la Convenció, les diferents normes objecte d'aquest informe estableixen dues vies d'actuació per part dels estats. En primer lloc, la via que els obliga a crear una sèrie de programes d'accés a l'habitatge públic per part de les autoritats. En segon lloc, un mandat ampli que es pot entendre, d'una manera genèrica, com el que obliga les administracions a introduir en les polítiques públiques i en les normatives específiques els preceptes necessaris perquè la construcció d'habitatges i edificis i l'adaptació dels ja existents tinguin en compte els drets de les persones amb discapacitat.

Triar i decidir on, com i amb qui es desitja viure és un dels principals reptes de la política d'atenció a les persones amb discapacitat. Per contra, les polítiques socials posen l'èmfasi en els establiments residencials. La vida independent i els establiments residencials no són opcions excel·lents. Els obstacles per a l'accés a l'habitatge d'aquest col·lectiu es refereixen a la incapacitat econòmica d'afrontar les despeses ordinàries per a llogar, comprar i mantenir una llar, per la qual cosa formen part del col·lectiu de població amb dificultats afegides per a accedir al mercat immobiliari.

És evident que el legislador, tant estatal com autonòmic, ha fet un esforç important per tal d'adequar la normativa d'habitatge a les directrius i els principis que es contenen en la Convenció i que, en aquest sentit, l'impuls resulta lloable. Amb la imposició d'una sèrie d'obligacions en aquesta matèria s'han promogut mesures perquè l'edificació compleixi uns requisits d'accessibilitat i de mobilitat i es garanteixi el dret a l'habitatge del col·lectiu de persones amb discapacitat. No obstant, i com tot, aquestes disposicions han d'ésser millorades, no ja des del punt de vista tècnic (les normes ja concreten prou exhaustivament les mesures mètriques que han de complir els habitatges), sinó des d'un punt de vista substancial, en el sentit d'ampliar les subvencions i les facilitats econòmiques o de garantir efectivament l'exercici d'aquests drets que a la pràctica en molts casos s'incompleixen.

Un altre dèficit que cal revisar és el de l'accessibilitat de les comunitats de veïns (els elements comuns dels immobles i l'obligatorietat de modificar-los quan provoquen vulneracions dels drets humans de les persones amb discapacitat). Un gran nombre de queixes d'aquest col·lectiu es refereix a «l'empresonament» que pateixen algunes persones per dèficits estructurals. Cal buscar una solució jurídica a aquesta situació, ja que aquest és un punt molt important a tenir en compte en matèria d'habitatge.

Pel que fa a la reserva d'habitatge per a persones amb discapacitat, cal tenir en compte que en moltes promocions públiques no hi ha demanda per al 3 per cent executat. En canvi, es podria estudiar que en zones amb

una forta demanda acreditada aquest percentatge pogués augmentar.

– Un nou enfocament de la discapacitat

És necessari construir indicadors sobre les necessitats de suport de les persones amb discapacitat i llurs famílies, segons les diverses discapacitats i al llarg de tota la vida, a partir dels quals es pugui formular la provisió de suports personals i materials necessària. Aquests indicadors poden servir tant per a prioritzar les iniciatives de les administracions com per a orientar les pràctiques i auditar els serveis.

S'han dedicat els darrers vint anys a l'educació dels infants i a la integració laboral dels joves adults, i això ha donat uns fruits que també haurien d'aprofitar les persones amb discapacitat, com la resta de la societat. Per això, cal tenir present els problemes que es poden plantejar amb relació al futur de la vida de les persones amb discapacitat a l'edat adulta i a la vellesa. Actualment es presenta, per tant, una nova situació, tant per a les famílies com, sobretot, per als professionals que s'hi dediquen. La societat s'enfronta a un nou repte, la franja d'edat, que fins ara gairebé es desconeix i que obliga a replantejar la manera de treballar en aquest camp si es vol contribuir activament a aquesta millora de la qualitat de vida.

Cal fer un important procés de reflexió i d'adequació de les metodologies emprades amb els adults que tenen alguna discapacitat. En aquest sentit, això requereix un aprenentatge gens fàcil, ja que implica canviar radicalment la mirada i les expectatives cap a aquestes persones. La tendència és considerar la persona amb discapacitat com a portadora d'unes mancances que es confonen amb les dificultats per a triar i decidir, que fan pensar erròniament que la vida de la persona adulta discapacitada no té responsabilitats i s'assembla més a la d'un etern infant. Cal vetllar perquè quan arribi a l'edat adulta les seves activitats i ocupacions segueixin essent d'interès social i, sobretot, perquè l'ajudin a créixer com a persona.

Finalment, d'acord també amb la Convenció, no es pot limitar el dret legítim de les persones amb discapacitat a participar en la vida cultural en condicions d'igualtat i no-discriminació.

5. RECOMANACIONS

La Comissió d'Estudi de la Situació de les Persones amb Discapacitat, creada en la VIII legislatura, ha constatat que les polítiques d'atenció de les persones amb discapacitat aplicades a Catalunya han representat històricament un important esforç col·lectiu, capdavant a l'Estat espanyol en el reconeixement dels drets de les persones amb discapacitat, i, per tant, es recomana continuar avançant en aquest esforç.

Els requeriments derivats de la situació actual, econòmica i social, evidencien que els reptes que plantegen les persones amb discapacitat a Catalunya necessiten ésser afrontats d'acord amb un model que té en compte en primer lloc llurs drets com a ciutadans. Per tant, les

polítiques específiques s'han de basar en els principis següents:

- a) Autonomia personal.
- b) Igualtat d'oportunitats.
- c) Perspectiva de gènere.
- d) Participació activa sota els principis d'integració i normalització.
- e) Qualitat de vida.
- f) Protecció.

La Comissió també ha constatat la necessitat d'adaptar les polítiques d'atenció a la discapacitat a la Convenció internacional sobre els drets de les persones amb discapacitats que l'Assemblea General de les Nacions Unides va promulgar el 13 de desembre de 2006. Si bé la Convenció no estableix nous drets, suposa un canvi radical en el concepte i l'aplicació dels drets de les persones amb discapacitat, atès que ho considera una qüestió de drets humans i no una preocupació en matèria de benestar social.

La Comissió reitera la necessitat d'aprofundir en un model d'atenció centrat en les necessitats de les persones, amb serveis flexibles que permetin compatibilitzar els àmbits del treball, la formació i la residència.

Per tots aquests motius, la Comissió recomana:

- a) Avançar en un nou concepte de centre especial de treball entès com a empresa ordinària, en què puguin confluïr les característiques actuals dels centres especials de treball i les dels centres ocupacionals, en les condicions que es determinin.
- b) Estudiar l'adequació de la tipologia de contractes laborals a la intensitat i al grau de discapacitat per a facilitar la incorporació de les persones amb un alt grau de discapacitat al treball protegit.
- c) Facilitar la creació de xarxes de centres especials de treball per a optimitzar els recursos econòmics i socials, crear sinèrgies i treballar amb economia d'escala.
- d) Incrementar, en el marc de les polítiques actives d'ocupació, l'activitat i l'ocupació de les persones amb discapacitat, i incorporar la modalitat de treball a temps parcial i altres fórmules flexibles d'organització del temps de treball en funció de les característiques personals.
- e) Incrementar la creació de llocs de treball en empreses ordinàries i formar especialistes en la xarxa de serveis públics d'ocupació per a adequar la demanda a l'oferta.
- f) Fer que els serveis i els suports a les persones amb discapacitat siguin accessibles i orientats a la persona i depenguin en gran mesura de l'entorn d'aquesta. Cal que l'accés a un recurs no depengui d'un calendari administratiu estricte o limitat.
- g) Crear un grup de treball, eventualment format per experts independents, per a analitzar si la normativa catalana s'ajusta o no a la Convenció de les Nacions Unides, el compliment de la qual és preceptiu.

h) Orientar la política de recursos humans dels centres especials de treball a la contractació majoritària de persones amb discapacitat, atès el compromís social que exigeix llur condició d'especial, i considerar aquests centres com a part del sistema ordinari d'ocupació.

j) Garantir els suports necessaris per aconseguir que les persones amb discapacitat tinguin els mateixos nivells d'ocupació que tenen les altres persones, i revisar la normativa que fixa el percentatge de persones amb discapacitat als centres especials de treball.

k) Revisar i adequar urgentment la Llei de l'Estat 13/1982, del 7 d'abril, d'integració social dels minusvàlids (LISMI), que té més de vint-i-cinc anys de vigència, a la realitat actual, al nou marc competencial i a la Convenció internacional de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitats.

l) Incrementar els mecanismes d'informació a les empreses sobre els serveis de suport a la inserció de persones amb discapacitat i sobre els recursos dels serveis públics d'ocupació. Igualment, revisar el sistema d'incentius a l'empresa ordinària analitzant les necessitats reals (adaptació dels llocs treball, ajustaments, acompanyament, etcètera) i la tipologia d'ajuts en funció del grau de dificultat de les persones que contracten.

m) Continuar garantint, des del Govern de la Generalitat, les accions d'inspecció i seguiment de les condicions de treball de les persones amb discapacitat, potenciant el traspass de competències de la Inspecció de Treball, el compliment de la Llei d'integració social dels minusvàlids (LISMI) i la no-discriminació en l'accés i la promoció laboral en el lloc de treball.

n) Potenciar la implicació de les universitats, d'acord amb llur funció social, en la formació dels professionals de la recerca, en l'accés als estudis amb igualtat d'oportunitats i en els avenços tecnològics.

o) Dissenyar estratègies específiques per a les persones amb una malaltia mental, estretament vinculades a les polítiques de salut mental.

p) Revisar el model de centre especial de treball tendint cap a un model de gestió més professionalitzat, més obert a la comunitat i amb una major interrelació amb les empreses ordinàries. Partint de l'objectiu d'incorporar el màxim de persones a la vida activa, els centres especials de treball han de tenir en compte nous mercats i nous models organitzatius que puguin fer compatibles les possibilitats de treballar de les persones amb la necessària productivitat que els exigeix llur funcionament com a empreses. Cal professionalitzar encara més el sector i promoure estratègies cooperatives que els facin econòmicament i socialment viables i sostenibles.

6. ANNEX

– Modificacions en la composició de la Comissió

Durant el seu període de funcionament, la Comissió ha tingut diversos canvis en la seva composició i en el personal del Parlament que li ha donat suport i assessorament. Aquests canvis han estat els següents:

• Mesa de la Comissió (Vicepresidència):

Antonio Robles Almeida va substituir José Domingo Domingo el 31 de gener de 2008.

Carmen de Rivera i Pla va substituir Antonio Robles Almeida el 26 de novembre de 2009.

• Mesa de la Comissió (Secretaria):

Dolors López Ortega va substituir Joan Ferran i Serafini el 12 d'abril de 2007.

• Grup Parlamentari de Convergència i Unió:

Xavier Dilmé i Vert va substituir Joana Ortega i Alemany el 6 de febrer de 2007.

• Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi:

Rosa Maria Ferrer Valls va substituir Daniel Font Cardona el 14 de març de 2007.

Dídac Pestaña Rodríguez va substituir Carme Figueras i Siñol el 2 de setembre de 2010.

• Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya:

Miquel Carrillo Giralt va substituir Jordi Ausàs i Coll l'1 d'abril de 2008.

Maria Àngels Cabasés Piqué va substituir Anna Simó i Castelló l'1 d'abril de 2008.

• Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya:

M. Belén Pajares i Ribas va substituir M. Dolors Montserrat i Culleré el 8 de gener de 2009.

Rafael López Rueda va substituir Juan Bertomeu i Bertomeu el 24 de febrer de 2009.

• Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa:

Lluís Postigo i Garcia va substituir Joan Boada i Masoliver el 14 de desembre de 2006.

• Grup Mixt:

Antonio Robles Almeida va substituir José Domingo Domingo el 30 d'octubre de 2007.

Carmen de Rivera i Pla va substituir Antonio Robles Almeida l'1 de setembre de 2009.

• Assessoria jurídica:

Antoni Bayona Rocamora va substituir Anna Casas i Gregorio el 15 de setembre de 2008.

Anna Casas i Gregorio va substituir Antoni Bayona Rocamora el 20 de juliol de 2010.

• Gestió parlamentària:

Àngel Zardoya i Regidor va substituir Eva Martos i Sesé el 15 de setembre de 2008.

Palau del Parlament, 28 de setembre de 2010

La secretària de la Comissió La presidenta de la Comissió
Dolors López Ortega Irene Rigau i Oliver